

สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

เอกสารโสตทัศนศึกษา 91419 (เล่มที่ 1 หน่วยที่ 1-8)

**การบริหารจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
Capital Administration for Agricultural Extension and Development**

คณะกรรมการกลุ่มผลิตและบริหารชุดวิชา 91419
การบริหารจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

รายละเอียดชุดวิชา

1. คำอธิบายชุดวิชา

แนวคิดและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทุน และการจัดการทางการเงิน รูปแบบ วิธีการ การวิเคราะห์ และส่งเสริมการลงทุน รวมถึงการวางแผนการใช้ทุน การบริหารทุนของกลุ่ม องค์กร และสถาบันที่เกี่ยวข้องกับทุน การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรของสถาบันการเงินระดับชุมชน ระดับประเทศ ต่างประเทศ ข้อปฏิบัติและกฎหมายที่เกี่ยวกับการเงินและสินเชื่อทางการเกษตร การบริหารหนี้สิน การทำบัญชีและงบดุลในครัวเรือน ตลอดจนการวิเคราะห์ และส่งเสริมการลงทุนในระดับครัวเรือน และชุมชน

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทุน ปัจจัยในการจัดการทุน และการบริหารจัดการทุน
2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มและสถาบัน การดำเนินการของกลุ่มและสถาบันที่เกี่ยวข้องกับทุนในระดับต่างๆ
3. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อปฏิบัติเกี่ยวกับทุน และแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาทุนเพื่อความยั่งยืน

3. รายชื่อหน่วยการสอน

- หน่วยที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
- หน่วยที่ 2 รูปแบบ วิธีการ การวิเคราะห์ การบริหารจัดการทุน เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
- หน่วยที่ 3 การบัญชีและรายงานทางการเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
- หน่วยที่ 4 การบริหารเงินทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
- หน่วยที่ 5 การวางแผนการใช้ทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
- หน่วยที่ 6 การบริหารหนี้สินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
- หน่วยที่ 7 การทำแผนธุรกิจเพื่อการจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
- หน่วยที่ 8 การจัดทำโครงการเพื่อการจัดการทุน
- หน่วยที่ 9 การบริหารทุนเพื่อสวัสดิการในชุมชน
- หน่วยที่ 10 กฎหมายเกี่ยวกับทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
- หน่วยที่ 11 การวิเคราะห์การส่งเสริมการลงทุนในระดับครัวเรือน
- หน่วยที่ 12 การวิเคราะห์และการส่งเสริมการลงทุนในระดับชุมชน
- หน่วยที่ 13 การส่งเสริมและการจัดการการลงทุนขององค์กรการเงิน
- หน่วยที่ 14 การส่งเสริมและพัฒนาการจัดการทุนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- หน่วยที่ 15 การส่งเสริมและพัฒนาการจัดการทุนเพื่อธุรกิจเกษตรและธุรกิจชุมชนเกษตร

หน่วยที่ 1

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากษेत्र

โสตทัศน์ที่ # 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการทุน

1. ความหมายและความสำคัญของทุน

ความหมายของทุน

ทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากษेत्र หมายถึง สิ่งที่มีอยู่เดิม เช่น ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ หรือที่มนุษย์สร้างขึ้นในภาคกษेत्रกรรม โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดประโยชน์หรือกำไรจากการทำกษेत्र

ทุนในการส่งเสริมและพัฒนากษेत्रมี 2 แบบ ได้แก่

1. ทุนที่อยู่ในรูปจับต้องได้ทางกายภาพ เช่น เครื่องมือ เครื่องจักร สิ่งก่อสร้าง และสิ่งมีชีวิต เป็นต้น
2. ทุนที่ไม่สามารถจับต้องได้ทางกายภาพแต่มีคุณค่าในการสร้างประโยชน์ เช่น ทุนทางสังคม วัฒนธรรม ประเพณี แนวความคิด สติปัญญา และภูมิปัญญาทางการกษेत्र เป็นต้น

ความสำคัญของทุน

1. ด้านการผลิต (Production)
2. ด้านการเพิ่มผลผลิต (Increases Productivity)
3. ด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Economic Development)
  - 3.1 เป้าหมายของเศรษฐกิจมหภาค
  - 3.2 เป้าหมายของเศรษฐกิจจุลภาค
4. ด้านการจ้างงาน (Employment)
5. ด้านการพัฒนาทางสังคม (Social Development)
6. ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม (Environment conservative)
7. ด้านการพัฒนาการเมือง (Politic Development)
8. ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต (Quality of Life)

2. ประเภทของทุน

ทุนสามารถจำแนกออกได้เป็น 5 ประเภท

1. ทุนทางเศรษฐกิจ (Economic capital)
  - 1.1 ทุนทางกายภาพ (Physical Capital)
  - 1.2 ทุนที่จับต้องไม่ได้แต่สามารถอ้างสิทธิประโยชน์ได้ (Intangible Capital)

2. พุฒทางธรรมชาติ (Natural capital)
  - 2.1 ทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไป
  - 2.2 ทรัพยากรที่ใช้แล้วเกิดทดแทนได้
  - 2.3 ทรัพยากรที่ใช้แล้วไม่หมดสิ้น
  - 2.4 คุณภาพของสิ่งแวดล้อม
3. พุฒการผลิต (Productive capital)
4. พุฒมนุษย์ (Human capital)
5. พุฒทางสังคม (Social capital)

3. ขอบเขตและลักษณะการบริหารจัดการทุน

การบริหารจัดการทุน หมายถึง กระบวนการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการสร้างความร่วมมือกันทำงานหรือทำกิจกรรมของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยใช้ปัจจัยหรือทรัพยากรด้านทุนทั้งที่มีอยู่เดิมและที่มนุษย์สร้างขึ้น ดำเนินกิจกรรมให้เจริญก้าวหน้า บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้

ขอบเขตของการบริหารจัดการทุน

1. ด้านการวางแผน (Planning)
2. ด้านการจัดองค์กร (Organizing)
3. ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ (Staffing)
4. ด้านการนำและควบคุมการบริหารจัดการ (Leading and Controlling)
5. ด้านจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม (Ethics and Corporate Social Responsibility)

ลักษณะการบริหารจัดการทุน

1. การบริหารแบบบุคคลเดียว (Individual)
2. การบริหารแบบครอบครัว (Family)
3. การบริหารแบบชุมชน (Community)
4. การบริหารแบบกลุ่ม (Group)
5. การบริหารแบบองค์กร (Organization)

4. ประโยชน์ของการบริหารจัดการทุน

1. ด้านค่าตอบแทน (Compensation)
  - 1.1 ค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงิน (Financial Compensation)
  - 1.2 ค่าตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงิน (Non-Financial Compensation)

2. ด้านประโยชน์ของทุนในระดับต่าง ๆ (Level of benefit)
  - 2.1 ระดับบุคคลหรือครัวเรือน
  - 2.2 ระดับองค์กรหรือหน่วยธุรกิจ
  - 2.3 ประโยชน์ระดับชุมชน
  - 2.4 ระดับประเทศ
  - 2.5 ระดับนานาชาติ
- 3 ด้านความยั่งยืน (Sustainability)
  - 3.1 ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ (Economic Sustainability)
  - 3.2 ความยั่งยืนด้านสังคม (Social Sustainability)
  - 3.3 ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Sustainability)
4. ด้านปัจจัยการผลิต
  - 4.1 ปัจจัยด้านที่ดิน (land)
  - 4.2 ปัจจัยด้านแรงงาน (labour)
  - 4.3 ปัจจัยด้านเงินทุน (money)
  - 4.4 ผู้ประกอบการ (Entrepreneurship)
5. ด้านเศรษฐกิจ (Economic)

โสตทัศนที่ # 1.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทุนและการลงทุน

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทุน

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทุนในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร หมายถึง เหตุอันเป็นเครื่องหนุนให้เกิดการผลิตสินค้าหรือบริการทางด้านการเกษตร หรือเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทุนในมุมมองที่เป็นเชิงบวก หรือมุมมองเชิงลบ กล่าวคือปัจจัยเหล่านี้จะมีผลต่อการเจริญเติบโตหรือการถดถอยของทุนในการพัฒนาการเกษตร โดยปัจจัยที่มีผลและเกี่ยวข้องกับทุน ดังนี้

1. ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ (public policy)
2. ปัจจัยทางการศึกษา (Education)
3. ปัจจัยทางวัฒนธรรมและจริยธรรมในสังคม
4. ปัจจัยทางการบริหารจัดการ (Management)
5. ปัจจัยด้านเทคนิคการบริหารจัดการ
6. ปัจจัยการสร้างนวัตกรรม (Innovation)
7. ปัจจัยด้านความคิด (Thinking)
8. ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Natural Resources and environment)

9. ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)
10. ปัจจัยด้านคุณภาพชีวิต (Quality of Life)

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน

การลงทุนในงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร หมายถึง การที่บุคคลหรือองค์กรได้ใช้ทุนที่สร้างขึ้นหรือทุนที่มีตามธรรมชาติ ในการทำกิจกรรมทางการเกษตร โดยหวังผลตอบแทน ประโยชน์ ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินจากการใช้ทุนนั้นในอนาคต โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน ดังนี้

1. ปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้ลงทุน
  - 1.1 มีความรอบรู้ (Breadth)
  - 1.2 ช่างสังเกต (Observation)
  - 1.3 มีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)
  - 1.4 มีความรักในงานด้านการเกษตร (Passion)
  - 1.5 มีความยืดหยุ่น (Flexibility)
2. ปัจจัยด้านประเภทของผู้ลงทุน
  - 2.1 การลงทุนเพื่อการบริโภค (Consumer investment)
  - 2.2 การลงทุนในธุรกิจ (Business or economic investment)
  - 2.3 การลงทุนในหลักทรัพย์ (Financial or securities investment)
3. ปัจจัยด้านขนาดการลงทุน
4. ปัจจัยด้านจุดมุ่งหมายของการลงทุน
  - 4.1 ความปลอดภัยของเงินลงทุน (security of principal)
  - 4.2 ความสามารถในการเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ทันที
  - 4.3 เสถียรภาพของรายได้ (stability of income)
  - 4.4 ความพอใจในด้านภาษี (favorable tax status)
5. ปัจจัยด้านการวิเคราะห์การลงทุน
6. ปัจจัยด้านการบริโภค
  - 6.1 ระดับรายได้ของผู้บริโภค
  - 6.2 การคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต
  - 6.3 สินเชื่อเพื่อการบริโภค
  - 6.4 อัตราดอกเบี้ย
  - 6.5 รสนิยมหรือค่านิยมทางสังคม

7. ปัจจัยด้านอุปสงค์และอุปทาน
  - 7.1 อุปสงค์ (demand)
  - 7.2 อุปทาน (supply)
8. ปัจจัยที่กำหนดการลงทุน
  - 8.1 กำไรที่คาดว่าจะได้รับ (Expected Profit)
  - 8.2 อัตราดอกเบี้ย (Interest Rate)
  - 8.3 ราคาปัจจัยการผลิต
  - 8.4 ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
  - 8.5 นโยบายของรัฐบาลและเสถียรภาพทางการเมือง
  - 8.6 ความไม่แน่นอนของภาวะเศรษฐกิจ

หน่วยที่ 2

รูปแบบ วิธีการ การวิเคราะห์ การบริหารจัดการทุน เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

โสตทัศนที่ # 2.1 รูปแบบ วิธีการ การบริหารจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

1. รูปแบบการบริหารจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

รูปแบบการบริหารจัดการทุนในการประกอบกิจการเกษตรประกอบไปด้วย 5 รูปแบบ ได้แก่

1. แบบเจ้าของคนเดียว (Sole Proprietorship)
2. แบบห้างหุ้นส่วน (Partnership)
  - 2.1 ห้างหุ้นส่วนสามัญ (Ordinary Partnership)
  - 2.2 ห้างหุ้นส่วนจำกัด (Limited Partnership)
3. แบบบริษัทจำกัด (Limited company)
4. แบบบริษัทมหาชนจำกัด (Public Limited Company)
5. แบบองค์กรธุรกิจจัดตั้ง
  - 5.1 สหกรณ์ (cooperative)
  - 5.2 รัฐวิสาหกิจ (state Enterprise)
  - 5.3 วิสาหกิจชุมชน

2. วิธีการ การบริหารจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

ความหมายของวิธีการการบริหารจัดการทุน

วิธีการบริหารจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการของกิจกรรมทางด้านเงินทุนที่มีเกี่ยวข้องกับการวางแผน การจัดหาและการจัดสรรทุนหรือเงินทุนของเกษตรกร เพื่อใช้ในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรให้เกิดความคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ความสำคัญของวิธีการบริหารจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

1. เพื่อให้ทราบถึงความจำเป็นในการวางแผนทางด้านเงินทุนหรือสภาพคล่องของเงินทุน
2. เพื่อให้ทราบถึงความมั่นคง หรือความมั่งคั่ง (Wealth) ทางด้านเงินทุนของกิจการ
3. เพื่อเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจให้กับเจ้าของกิจการ

ปัจจัยที่มีผลต่อวิธีการการบริหารจัดการทุน

1. ลักษณะของธุรกิจ (nature of the firm's business)
  - 1.1 กิจการซื้อ-ขายสินค้า หรือธุรกิจพาณิชย์กรรม (merchandising business)
  - 1.2 กิจการผลิตสินค้า หรือธุรกิจอุตสาหกรรม (manufacturing business)
  - 1.3 กิจการให้บริการ หรือธุรกิจบริการ (service business)
2. ขนาดของกิจการ (size of the firm)
3. ปริมาณการขาย หรือยอดขายได้จากการขาย หรือยอดขาย (sale volume)
4. ฤดูกาลและวัฏจักร (seasonal and cyclical)
5. เทคโนโลยี (technology)
6. นโยบายการบริหารงาน (policy)
7. ทักษะคติของเจ้าของธุรกิจหรือผู้บริหาร (attitude)

หลักการที่สำคัญในการบริหารจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

1. การวางแผนทางการเงิน (Anticipation)
  - 1.1 การประเมินฐานะการเงินที่แท้จริง
  - 1.2 การตั้งเป้าหมายที่มีความชัดเจน
  - 1.3 การจัดทำแผนทางการเงิน
  - 1.4 การดำเนินตามแผนที่กำหนดไว้อย่างมีวินัย
  - 1.5 การตรวจสอบและปรับแผนให้เป็นไปตามสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง
2. การจัดหาด้านเงินทุน (acquisition)
3. การจัดสรรด้านเงินทุน (allocation)

วิธีการการบริหารจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

1. แบบเจ้าของคนเดียว
  - 1.1 ด้านการวางแผนเงินทุนระดับส่วนบุคคล
  - 1.2 ด้านการจัดหาเงินทุนระดับส่วนบุคคล
  - 1.3 ด้านการจัดสรรเงินทุนระดับบุคคล
2. แบบห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัด
  - 2.1 ด้านการวางแผนเงินทุนระดับกิจการ
  - 2.2 ด้านการจัดหาเงินทุนระดับกิจการ
  - 2.3 ด้านการจัดสรรเงินทุน
3. แบบองค์กรธุรกิจจัดตั้ง

โสตทัศน์ที่ # 2.2 การวิเคราะห์ การบริหารจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

1. หลักการการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินในการบริหารจัดการทุน

ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ทางการเงิน

1. บัญชีครัวเรือน
2. บัญชีฟาร์ม
3. บัญชีกลุ่ม

ข้อมูลทางการเงินในองค์ประกอบของการดำเนินกิจการเกษตร

1. การวิเคราะห์การเงินด้านการจัดหาปัจจัยการผลิต
2. การวิเคราะห์การเงินด้านการผลิต
3. การวิเคราะห์การเงินการตลาด
4. การวิเคราะห์การเงินด้านการขนส่ง
5. การวิเคราะห์การเงินด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์

หลักเกณฑ์พื้นฐานในการพิจารณาการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน

1. การเปรียบเทียบอัตราส่วนมาตรฐานหรืออัตราส่วนค่าเฉลี่ยของกลุ่มคู่แข่งที่อยู่ในกิจการเดียวกัน
2. การเปรียบเทียบอัตราส่วนของกลุ่มคู่แข่งที่อยู่ในกิจการเดียวกัน
3. การเปรียบเทียบอัตราส่วนของกิจการในช่วงระยะเวลาที่มีความแตกต่างกัน

2. เครื่องมือการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินในการบริหารจัดการทุน

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน โดยวิธีการพิจารณาแบบแนวตั้ง (vertical analysis)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน โดยวิธีการพิจารณาแนวนอน (horizontal analysis)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินในการบริหารจัดการทุน โดยวิธีการพิจารณาแบบแนวโน้ม (trend analysis)
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน โดยวิธีการใช้อัตราส่วนทางการเงิน
  - 4.1 มิติสภาพคล่องทางการเงิน (liquidity ratio)
  - 4.2 มิติการวัดประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ (asset management ratio or activity ratio)
  - 4.3 มิติการวัดประสิทธิภาพในการบริหารภาระหนี้สิน (debt management ratio or leverage ratio)
  - 4.4 มิติความสามารถในการหากำไร (profitability ratio)

ข้อจำกัดของอัตราส่วนทางการเงิน (limitations of ratio analysis)

1. อัตราส่วนค่าเฉลี่ยที่มีการจัดพิมพ์เป็นเพียงค่าเฉลี่ยเท่านั้น
2. อัตราส่วนทางการเงินสามารถมีค่าที่สูงมากเกินไปหรือมีค่าต่ำมากไปได้
3. อัตราส่วนค่าเฉลี่ยมาตรฐานอาจจะไม่ใช่ค่าเฉลี่ยมาตรฐานหรืออัตราส่วนที่เป็นเป้าหมายของกิจการก็ได้
4. ข้อมูลตัวเลขเป็นการประมาณการ
5. การวิเคราะห์ข้อมูลในการดำเนินงานอาจเป็นไปตามช่วงฤดูกาล

โสตทัศนที่ # 2.3 การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน เพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

1. ความหมายและหลักการของจุดคุ้มทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

ความหมายของจุดคุ้มทุน

จุดคุ้มทุน (break-even point) หมายถึง การพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของต้นทุน ระดับยอดขาย และผลกำไร ในการประกอบกิจการเกษตร อาจกล่าวได้ว่า จุดคุ้มทุนเป็นจุดหรือระดับของยอดขายหรือรายได้จากการขายของกิจการมีค่าเท่ากับค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนทั้งหมดของกิจการ หรือจุดที่แสดงให้เห็นว่ากิจการไม่มีผลกำไรหรือขาดทุน เรียกว่า จุดเสมอตัว

หลักการของจุดคุ้มทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการหาจุดคุ้มทุนที่สำคัญแบ่งได้ 3 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

1. รายจ่ายหรือค่าใช้จ่ายทั้งหมด (Total cost: TC)
  - 1.1 รายจ่ายประจำ (Total Fixed Costs: TFC)
  - 1.2 รายจ่ายผันแปร (Total Variable Cost: TVC)
2. รายรับหรือรายได้จากการขายทั้งหมด (Total Revenue: TR)
  - 2.1 ระดับยอดขายหรือปริมาณการขาย (Sale Volume: SV)
  - 2.2 ราคาขาย (price)
3. กำไร (ขาดทุน) สุทธิ (profit or loss)
  - 3.1 กำไรสุทธิ (Net profit)
  - 3.2 ขาดทุนสุทธิ (Net loss)
  - 3.3 ไม่เปลี่ยนแปลงหรือเสมอตัว

ประโยชน์ของจุดคุ้มทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

1. ทำให้กลุ่มเกษตรกรสามารถประเมินภาวะความเสี่ยงจากการดำเนินงานและผลตอบแทนที่ต้องการได้
2. ทำให้กลุ่มเกษตรกรสามารถประมาณการณ์ความสามารถในการทำกำไรภายใต้สภาพแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นได้หรือดำเนินงานได้สำเร็จตามนโยบายของกิจการที่ได้วางไว้
3. ทำให้กลุ่มเกษตรกรสามารถกำหนดราคาของสินค้าและบริการได้อย่างเหมาะสม
4. ทำให้กลุ่มเกษตรกรสามารถนำจุดคุ้มทุนมาใช้ในการบริหารจัดการทางด้านการดำเนินงานของกิจการ

2. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน (break-even analysis) หมายถึง เครื่องมือหรือวิธีการวิเคราะห์ต้นทุนระดับยอดขาย กำไร ของกิจการหรือกลุ่มเกษตรกร

การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

1. เมื่อมีการขายสินค้าหรือบริการเพียงประเภทเดียว
  - 1.1 การวิเคราะห์หาจุดคุ้มทุนโดยการวาดกราฟ
  - 1.2 การวิเคราะห์หาจุดคุ้มทุนโดยใช้สมการทางคณิตศาสตร์
2. เมื่อมีการขายสินค้าหรือบริการที่มีความหลากหลายมากกว่า 1 ประเภท

ข้อจำกัดของการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน (limitations of break-even analysis)

1. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนนั้นมีข้อสมมติฐานที่ว่าต้นทุนผันแปรต่อหน่วยคงที่ โดยในทางปฏิบัติแล้วอาจจะไม่ใช่กรณีนี้เสมอไป
2. จากข้อสมมติฐานที่ว่ามีการกำหนดให้ราคาขายต่อหน่วยคงที่ โดยในทางปฏิบัติแล้วอาจจะมีการกำหนดราคาขายที่หลายระดับราคาได้ ทั้งนี้อาจขึ้นอยู่กับคณะกรรมการกิจการหรือนโยบายการบริหารงานของกิจการหรือกลุ่มเกษตรกร
3. ในการจำแนกประเภทของต้นทุนให้ชัดเจนว่ารายจ่ายหรือค่าใช้จ่ายใดเป็นต้นทุนคงที่หรือต้นทุนผันแปร ทั้งนี้ในต้นทุนบางประเภทของกิจการที่เกิดจากต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรผสมผสานปะปนกันอยู่จึงเป็นการยากที่จะจำแนกและแยกประเภทที่ชัดเจนได้

หน่วยที่ 3

การบัญชีและรายงานทางการเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

โสตทัศนศึกษา # 3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบัญชีและรายงานทางการเงิน

1. ความหมายและความสำคัญของการบัญชีเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

ความหมายของการบัญชีเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

การบัญชี (Accounting) หมายถึง กระบวนการในการจัดบันทึก จำแนก และสรุปเหตุการณ์ทางการเงิน ผลงานขั้นสุดท้ายของการบัญชี คือ การให้ข้อมูลทางการเงินเป็นรายงานทางการเงิน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการทำกิจการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นเกษตรกรรายบุคคล การทำเป็นระดับฟาร์ม ระดับกลุ่ม หรือระดับองค์การ ซึ่งจะเป็นข้อมูลและรายงานการเงินที่สำคัญสำหรับการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรต่อไป ซึ่งความหมายของการบัญชีจะเน้นถึงหน้าที่ทางการบัญชี ดังนี้

1. การรวบรวมและการจัดบันทึก (Collecting & Recording)
2. การจัดหมวดหมู่ (Classifying)
3. การสรุปผล (Summarizing)
4. การตีความผลสรุป (Interpreting)

ความสำคัญของการบัญชีเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

1. ทำให้ทราบผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกิจการ
2. ทำให้ทราบสภาพคล่องและความมั่นคงของกิจการ
3. เป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจการวางแผนและควบคุมทางการเงิน
4. เป็นเครื่องมือในการจัดหาแหล่งเงินทุน
5. เพื่อประโยชน์ในการเสียภาษีได้อย่างถูกต้อง
6. เพื่อควบคุมและดูแลรักษาสินทรัพย์ของกิจการ
7. เพื่อประโยชน์ต่อการตัดสินใจของบุคคลภายนอก

2. ประเภทของการบัญชีเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

1. การบัญชีการเงิน (Financial Accounting)

การบัญชีที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการรวบรวมข้อมูลทางการเงินของกิจการ โดยการจัดบันทึกข้อมูลทางการเงินทั้งที่เป็นตัวเลข และเหตุการณ์ที่เกิดในการดำเนินงานที่เกิดขึ้นแล้ว โดยถือปฏิบัติตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปหรือมาตรฐานการบัญชี เพื่อสามารถเปรียบเทียบได้กับ

งบการเงินงวดก่อนๆ และยังสามารถเปรียบเทียบได้กับงบการเงินของกิจการอื่นด้วย ทั้งนี้หน้าที่การบัญชีการเงินแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 การรวบรวม จัดบันทึกตัวเลข เหตุการณ์

1.2 การจัดหมวดหมู่

1.2.1 สินทรัพย์ (Assets)

1.2.2 หนี้สิน (Liabilities)

1.2.3 ทุน (Equities) หรือส่วนของผู้ถือหุ้น (Owners' Equity)

1.2.4 รายได้ (Income)

1.2.5 ค่าใช้จ่าย (Expenses)

1.3 การสรุปผลรายงานทางการเงิน

2. การบัญชีบริหาร (Managerial Accounting)

การบัญชีที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอต่อผู้บริหารในการวางแผน และการควบคุมการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นจะใช้ในการตัดสินใจภายในของกิจการ

3. ความหมายและความสำคัญของรายงานทางการเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

ความหมายของรายงานทางการเงิน

รายงานทางการเงิน หมายถึง งบการเงินซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการจัดบันทึกข้อมูลทางบัญชี ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น รายงานทางการเงินจะให้ข้อมูลทางการเงินเกี่ยวกับกิจการในด้านฐานะการเงิน ณ สิ้นวันใดวันหนึ่ง ผลการดำเนินงาน และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินสำหรับรอบระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง

ความสำคัญของรายงานทางการเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

1. งบแสดงฐานะการเงิน (Statement of Financial Position) หมายถึง รายงานทางการเงินที่แสดงฐานะการเงิน ณ วันสิ้นงวด โดยจะนำเสนอให้ผู้ใช้งบการเงินทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของกิจการ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน งบแสดงฐานะการเงินของกิจการประกอบด้วยองค์ประกอบใหญ่ ๆ ได้แก่ สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้ถือหุ้น

2. งบกำไรขาดทุน (Statement of Income) หมายถึง รายงานทางการเงินที่แสดงผลการดำเนินงานของกิจการโดยจะแสดงให้เห็นให้ผู้ใช้งบการเงินทราบถึงรายได้ ค่าใช้จ่าย ตลอดจนกำไร ขาดทุนสุทธิของกิจการ

3. งบประกอบอื่น ได้แก่ งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น งบกระแสเงินสด หมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งบางกิจการอาจจะมีการจัดทำหรือไม่ก็ได้แล้วแต่ลักษณะของกิจการ

โสตทัศนที่ # 3.2 การบัญชีเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

1. การบันทึกบัญชี

การบันทึกทรัพยากรของฟาร์ม

1. สำรองทรัพยากรของฟาร์มที่มีอยู่

1.1 สินทรัพย์หมุนเวียน

1.2 สินทรัพย์ดำเนินงาน

1.3 สินทรัพย์ระยะยาว

2. ประเมินมูลค่าสินทรัพย์ของฟาร์ม

3. การประเมินค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์และมูลค่าคงเหลือในแต่ละปี

4. การบันทึกสินทรัพย์ระยะสั้น

5. การบันทึกทุนและหนี้สินของฟาร์ม

6. การบันทึกบัญชีฟาร์มประจำวัน

การจัดหมวดหมู่

การจัดหมวดหมู่รายการบัญชีของฟาร์มเพื่อความสะดวกในการลงบัญชีให้ทุกประเภทและการจัดการการเงินของฟาร์มให้สอดคล้องกันระหว่างสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของฟาร์ม การจัดหมวดหมู่รายการบัญชีฟาร์มประกอบด้วย

1. หมวดสินทรัพย์

2. หนี้สิน

3. ส่วนของเจ้าของ

4. รายได้

5. ค่าใช้จ่าย

การสรุปผลรายงานทางการเงิน

รายงานทางการเงินของฟาร์มหรืองบการเงินเป็นรายงานทางการเงินที่แสดงในลักษณะของตัวเลขที่ฟาร์มจัดทำขึ้นเป็นรายเดือนหรือครบรอบระยะเวลาบัญชี 12 เดือน เพื่อรายงานให้ผู้เป็นเจ้าของฟาร์มหรือบุคคลทั่วไปทราบถึงฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานของฟาร์มในรอบระยะเวลาบัญชีที่ผ่านมา ซึ่งผู้อ่านหรือผู้ใช้งบการเงินสามารถเห็นภาพรวมของกิจการในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

การบันทึกหมายเหตุประกอบอื่น ๆ

1. การบันทึกการใช้พื้นที่ฟาร์ม
2. การบันทึกการปลูกหรือเลี้ยงสัตว์ในรอบปี
3. การบันทึกการดูแลรักษา/บำรุงรักษา
4. การบันทึกการเก็บเกี่ยวและการจำหน่ายผลผลิต

2. การบัญชีครัวเรือน

ความหมายของการบัญชีครัวเรือน

บัญชีครัวเรือน หมายถึง การทำบัญชีหรือบันทึกรายรับรายจ่ายประจำวันและการบันทึกข้อมูลด้านอื่น ๆ ในชีวิต ในครอบครัวของครัวเรือน รวมถึงการบันทึกบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ

ความสำคัญของการบัญชีครัวเรือน

1. ทำให้ตนเองและครอบครัวทราบรายรับ รายจ่าย หนี้สิน และเงินคงเหลือในแต่ละวัน และแต่ละเดือน
2. ทำให้ทราบฐานะของครอบครัวและเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบผลรายได้ รายจ่ายของครัวเรือน
3. ทำให้สามารถวางแผนการใช้จ่ายเงินในครอบครัวได้
4. ทำให้ทราบสภาพคล่องของครัวเรือน

ส่วนประกอบของการบัญชีครัวเรือน

1. รายรับ
  - 1.1 รายรับประกอบอาชีพ
  - 1.2 รายรับอื่น ๆ
2. รายจ่าย
  - 2.1 รายจ่ายประกอบอาชีพ
  - 2.2 รายจ่ายในครัวเรือน
3. เงินคงเหลือ

ข้อควรระวังในการจัดทำบัญชีครัวเรือน

1. สัมบันทึกบัญชีทำให้ขาดความต่อเนื่องในการบันทึก
2. ผู้จัดทำเข้าใจผิดในรายการบัญชี
3. เข้าใจผิดรายการหนี้สินแต่บันทึกว่าเป็นรายรับ
4. การเขียนชื่อรายการผิด การบันทึกตัวเลขผิด การบวกหรือการลบจำนวนเงินผิด

3. การบัญชีฟาร์ม

ความหมายการบัญชีฟาร์ม

การบัญชีฟาร์ม หมายถึง การรวบรวมข้อมูลและข่าวสารความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจการต่าง ๆ ของหน่วยธุรกิจหรือฟาร์ม โดยการจดบันทึกข้อมูลและข่าวสารความรู้ดังกล่าวให้อยู่ในรูปแบบทางบัญชีและบันทึกต่าง ๆ ที่มีระบบแบบแผน เพื่อความสะดวกและง่ายต่อความเข้าใจและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์และวินิจฉัยสถานภาพด้านการเงิน ตลอดจนจนวนัดผลสำเร็จในการทำธุรกิจฟาร์ม

ความสำคัญการบัญชีฟาร์ม

1. ช่วยในการประเมินและวิเคราะห์สถานภาพด้านการเงิน
2. ช่วยในการประเมินผลทางเศรษฐกิจการเงินหรือผลการดำเนินงานของธุรกิจฟาร์ม
3. ช่วยในการวางแผนและควบคุมการดำเนินงานธุรกิจฟาร์ม
4. ช่วยให้ทราบฐานะทางการเงินของฟาร์ม
5. ช่วยประกอบการตัดสินใจในการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงธุรกิจฟาร์ม

ส่วนประกอบของบัญชีฟาร์ม

1. งบแสดงฐานะการเงินของฟาร์ม
2. งบกำไรขาดทุนของฟาร์ม
3. งบกระแสเงินสดของฟาร์ม
4. หมายเหตุประกอบงบการเงินของฟาร์ม

4. การบัญชีกลุ่ม

ความหมายการบัญชีกลุ่ม

การบัญชีกลุ่ม หมายถึง การรวบรวมข้อมูลและข่าวสารความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจการต่าง ๆ ของกลุ่ม โดยการจดบันทึกข้อมูลและข่าวสารความรู้ดังกล่าวให้อยู่ในรูปแบบทางบัญชีและบันทึกต่าง ๆ ที่มีระบบแบบแผน เพื่อความสะดวกและง่ายต่อความเข้าใจและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์และวินิจฉัยสถานภาพด้านการเงิน ตลอดจนจนวนัดผลสำเร็จในการทำธุรกิจของกลุ่ม

ความสำคัญการบัญชีกลุ่ม

1. ช่วยกลุ่มในการประเมินและวิเคราะห์สถานภาพด้านการเงิน
2. ช่วยกลุ่มในการประเมินผลทางเศรษฐกิจการเงินหรือผลการดำเนินงานของกลุ่ม

3. ช่วยในการวางแผนและควบคุมการดำเนินงานของกลุ่ม
4. ช่วยให้ทราบฐานะทางการเงินของกลุ่ม
5. ช่วยประกอบการตัดสินใจในการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงธุรกิจของกลุ่ม

ส่วนประกอบของการบัญชีกลุ่ม

1. งบแสดงฐานะการเงินของกลุ่ม
2. งบกำไรขาดทุนของกลุ่ม
3. หมายเหตุประกอบงบการเงินของกลุ่ม

โสตทัศนที่ # 3.3 รายงานทางการเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

1. การวิเคราะห์รายงานทางการเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

การวิเคราะห์ฐานะการเงินของกิจการ

การวิเคราะห์ฐานะการเงินของกิจการเป็นการวิเคราะห์ที่งบแสดงฐานะการเงินของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่ง โดยทั่วไปจะเป็นวันสิ้นงวดการบัญชีของกิจการ โดยพิจารณาจำนวนรายการต่าง ๆ ในงบแสดงฐานะการเงินของกิจการว่ามีจำนวนมากน้อยหรือเป็นส่วนใดส่วนหนึ่ง และผลของการพิจารณาจะสะท้อนฐานะการเงินของกิจการได้มากยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของกิจการ

การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของกิจการจะวิเคราะห์ได้จากงบกำไรขาดทุน ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่าในรอบปีมีผลการดำเนินการเป็นรายได้จากการดำเนินกิจกรรมอะไรบ้าง มีต้นทุน ค่าใช้จ่าย เป็นจำนวนเท่าไร และสุดท้ายมีผลกำไรจำนวนเท่าไร นอกจากนี้ในงบกำไรขาดทุนยังมีการวิเคราะห์ร้อยละของรายได้ ขาย/บริการ ในแต่ละแหล่งรายได้ด้วย ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงร้อยละของรายการต่าง ๆ ในงบกำไรขาดทุนเมื่อเทียบกับรายได้ขาย/บริการทั้งหมด

การวิเคราะห์อัตราร้อยละของยอดรวมและแนวโน้มของรายงานการเงิน

1. วิธีอัตราร้อยละของยอดรวม (Common Size)
2. วิธีแนวโน้ม (Trend)

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินเป็นการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินโดยใช้ข้อมูลจากรายการบัญชีในงบแสดงฐานะการเงินและงบกำไรขาดทุนมาเปรียบเทียบกันในลักษณะของอัตราส่วนเพื่อพิจารณาความหมายและความสัมพันธ์ของรายการทางบัญชีเหล่านั้น งบการเงินที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นงบการเงินอย่างน้อย 2 ปี หรือหลายปีต่อเนื่องกัน และที่สำคัญควรมีเกณฑ์มาตรฐานหรืออัตราส่วนเฉลี่ยสำหรับใช้เปรียบเทียบกับอัตราส่วนทางการเงินที่คำนวณด้วย

2. การใช้ประโยชน์รายงานทางการเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

การวางแผนการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

1. การวางแผนการใช้เงินทุน
2. การวางแผนการจัดหาเงินทุน
3. การวางแผนกำไร

การควบคุมการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

ข้อมูลจากงบแสดงฐานะการเงินและงบกำไรขาดทุนแสดงผลการดำเนินงานของกิจการทั้งหมดสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการควบคุมได้ทุกรายการ ตั้งแต่การใช้เงินทุน การจัดหาเงินทุน และการวางแผนกำไร เพื่อให้การดำเนินงานของกิจการเป็นไปตามแผนการเงินที่ได้วางแผนไว้แล้ว จะต้องมีการควบคุมและติดตามงานเป็นระยะ ๆ เพื่อนำผลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ หาสาเหตุ และแนวทางการแก้ไขต่อไป

การตัดสินใจการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

รายงานทางการเงินของกิจการไม่ว่าจะเป็นงบแสดงฐานะการเงินและงบกำไรขาดทุนของกิจการ ถ้ามีข้อมูลหลาย ๆ ปี จะนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจในระยะยาวของกิจการได้ว่าควรจะดำเนินการทางเกษตรไปในทิศทางใดได้บ้างหรือประกอบกับวางแผนขยายกำลังการผลิตไม่ว่าจะเป็นพืชหรือการผลิตสัตว์

หน่วยที่ 4

การบริหารเงินทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

โล่ทัศน์ที่ # 4.1 แนวคิดการบริหารเงินทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

1. หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารเงินทุน

- หลักพื้นฐานของการบริหารเงินทุนจึงเป็นการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของ 2 ส่วน ได้แก่ การจัดหาเงินทุน (acquisition) และการใช้เงินทุน (allocation) ที่แยกออกจากกันไม่ได้

หลักการพื้นฐานจัดหาเงินทุน

- 1.1 เงินทุนของเจ้าของ
- 1.2 เงินทุนจากแหล่งทุน
  - 1.2.1 การจัดหาจากการระดมทุน
  - 1.2.2 การกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน

หลักการพื้นฐานการใช้เงินทุน

1. การใช้เงินทุนในทรัพย์สินหมุนเวียนเป็นการบริหารการใช้เงินทุนเพื่อให้การดำเนินการเป็นปกติ
2. การใช้เงินในทรัพย์สินไม่หมุนเวียนเป็นการลงทุนที่ต้องใช้เงินเป็นจำนวนมาก หลักพื้นฐานจึงเกี่ยวข้องกับการใช้เงินทุนให้คุ้มค่าและก่อให้เกิดรายได้กลับมาให้เร็วที่สุด

ประโยชน์ของการบริหารเงินทุน

1. เกิดการตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เงิน
2. มีแนวทางการวางแผนการบริหารเงินทุนของกิจการ
3. เกิดผลตอบแทนสูงสุดให้แก่กิจการ
4. เป็นรากฐานความมั่นคง

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเงินทุน

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเงินและการลงทุน
  - 1.1 สถาบันการเงินที่เป็นธนาคารพาณิชย์
  - 1.2 สถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์

2. หน่วยงานส่งเสริมและพัฒนาการบริหารเงินทุน

- 2.1 สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- 2.2 สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)
- 2.3 สมาคมส่งเสริมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย

โสตทัศน์ที่ # 4.2 การบริหารการจัดการจัดหาเงินทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

1. การบริหารการจัดการจัดหาเงินทุนจากส่วนของผู้ถือหุ้น

การจัดการจัดหาเงินทุนจากส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นการนำเงินที่มาจากเงินออมของตนเองมาใช้ในการประกอบกิจการทางการเกษตร

1. การบริหารการจัดการจัดหาเงินทุนจากเงินออมของตนเอง

- 1.1 ควรมีแผนการใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผล
- 1.2 ควรใช้เงินทุนจากรายได้ส่วนที่ออกเงยจากการดำเนินการทางการเกษตร
- 1.3 ควรจัดสรรเงินทุนเพื่อใช้ในการลงทุนอย่างเหมาะสม
  - 1.3.1 การจัดสรรการใช้เงินทุนของผู้ถือหุ้นออกเป็น 6 ส่วน
    1. เงินที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวัน
    2. เงินเก็บเพื่อพัฒนาตัวเอง
    3. เงินเก็บเพื่ออนาคตระยะยาว
    4. เงินที่มีไว้ใช้สร้างความสุข
    5. เงินเพื่อการแบ่งปัน
    6. เงินเพื่อการลงทุน
  - 1.3.2 การจัดสรรเงินทุนของผู้ถือหุ้นออกเป็น 3 ส่วน
    1. ร้อยละ 30 เป็นเงินที่ต้องเก็บออมเพื่ออนาคต
    2. ร้อยละ 45 เป็นเงินที่สำหรับใช้จ่ายที่จำเป็น
    3. ร้อยละ 25 เป็นส่วนที่ใช้เป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวและการลงทุน

2. การบริหารการจัดการจัดหาเงินทุนจากการขายหุ้นของบริษัทจำกัด

2.1 หุ้นสามัญ

- 2.1.1 ไม่มีกำหนดไถ่ถอนและอยู่ในส่วนของผู้ถือหุ้นในงบดุลของบริษัท
- 2.2.2 สามารถโอนเปลี่ยนมือได้
- 2.2.3 หุ้นสามัญถือเป็นส่วนของผู้ถือหุ้น
- 2.2.4 หุ้นสามัญเป็นตราสารที่แสดงการเป็นเจ้าของกิจการและมีความรับผิดชอบ

“จำกัด” ในหนึ่งของกิจการเฉพาะส่วนของผู้ถือหุ้นที่ยังจ่ายไม่เต็มมูลค่า

2.2 หุ้นบุริมสิทธิ

2.2.1 เป็นหลักทรัพย์ระยะยาวเป็นการผสมระหว่างเจ้าหนี้และเจ้าของ

2.2.2 ให้สิทธิแก่ผู้ถือหุ้นมากกว่าหุ้นสามัญทั้งสิทธิในเงินปันผลและสิทธิในทรัพย์สิน

2.2.3 การถือหุ้นบุริมสิทธิจะไม่มีสิทธิในการบริหารหรือควบคุมกิจการ

2.2.4 ถ้าหากกิจการถูกเลิกไป ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิจะมีสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของบริษัทก่อนผู้ถือหุ้นสามัญ

2. การบริหารการจัดหาเงินทุนระยะสั้น

เงินทุนระยะสั้น (short-term financing) หมายถึง เงินทุนที่นำมาลงทุนแล้วเปลี่ยนสภาพเป็นเงินสดภายในระยะเวลา 1 ปี และสามารถนำไปชำระหนี้ได้

แหล่งที่มาของเงินทุนระยะสั้น

1. แหล่งเงินทุนจากการดำเนินกิจการ
  - 1.1 ผลตอบแทนจากการดำเนินกิจการ
  - 1.2 การค้างจ่ายจากการดำเนินกิจการ
2. แหล่งเงินทุนจากสินเชื่อทางการค้า
3. แหล่งเงินทุนจากสถาบันการเงิน
  - 3.1 สถาบันการเงินประเภทธนาคารพาณิชย์
  - 3.2 สถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์
4. แหล่งเงินทุนสินเชื่อจากแหล่งอื่น ๆ
  - 4.1 การออกตราสารพาณิชย์หรือตั๋วสัญญาใช้เงิน
  - 4.2 การกู้ยืมจากการเงินนอกระบบ

หลักการบริหารเงินทุนระยะสั้น

1. การบริหารเงินทุนที่เกิดจากการกิจกรรมดำเนินกิจการ
2. การบริหารเงินทุนที่เกิดจากการจัดหาเงินทุนที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน
  - 2.1 ตราสารพาณิชย์ (commercial paper)
  - 2.2 เงินกู้ยืมระยะสั้น (short-term loans)
    - 2.2.1 เงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน
      1. การกู้ยืมเงินแบบเครดิตหมุนเวียน (revolving credit)
      2. การกู้ยืมเงินแบบกำหนดวงเงิน (line of credit)
      3. การกู้ยืมเงินโดยการเบิกเกินบัญชี (overdraft : O/D)
    - 2.2.2 เงินกู้ยืมระยะสั้นจากนอกระบบ

3. การบริหารเงินทุนที่เกิดจากการจัดหาเงินทุนระยะสั้นที่มีหลักประกัน

3.1 การบริหารการกู้โดยใช้บัญชีลูกหนี้การค้าค้ำประกัน

3.2 การบริหารการกู้โดยใช้ทรัพย์สินค้ำประกัน

3.2.1 ทรัพย์สินคงที่

3.2.2 สินค้าคงเหลือ

ข้อควรพิจารณาในการจัดหาเงินทุนระยะสั้น

1. ความรวดเร็วในการจัดหา
2. ความยืดหยุ่น
3. วัตถุประสงค์ของการใช้เงิน
4. ข้อจำกัดหรือเงื่อนไขต่าง ๆ

3. การบริหารการจัดหาเงินทุนระยะปานกลาง

ลักษณะของเงินทุนระยะปานกลาง

1. ช่วงเวลาการให้กู้เกิน 1 ปีแต่ไม่เกิน 5 ปี
2. สถาบันการเงินจะคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ระยะปานกลางในอัตราที่สูงกว่าเงินกู้ระยะสั้น และอัตราดอกเบี้ยมักจะขึ้นกับวงเงินที่ขอกู้และความน่าเชื่อถือหรือคุณภาพของผู้กู้
3. การจัดหาเงินทุนระยะปานกลางส่วนใหญ่จะต้องเสนอหลักทรัพย์ค้ำประกันเพื่อการอนุมัติเงินกู้จากสถาบันทางการเงิน
4. มีการผ่อนชำระเป็นงวด ๆ ตลอดอายุหนี้
5. การคิดดอกเบี้ยแบบดอกเบี้ยคงที่ (flat rate)

ประเภทของเงินทุนระยะปานกลาง

1. การกู้ยืม (loan) เป็นการกู้ยืมเงินโดยมีระยะเวลาชำระคืนเกินกว่า 1 ปีขึ้นไปแต่ไม่เกิน 5 ปี
2. การเช่า (lease) หมายถึง การจัดหาเงินทุนมาเช่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนมาใช้ในการดำเนินงาน

แหล่งเงินทุนระยะปานกลาง

1. ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงิน
2. บริษัทเช่าซื้อ
3. บริษัทร่วมลงทุน

หลักการบริหารการจัดการจัดหาเงินทุนระยะปานกลาง

1. การจัดหาเงินทุนจากธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงิน
2. การจัดหาเงินทุนจากการเข้าซื้อ
  - 2.1 การคิดอัตราดอกเบี้ย
  - 2.2 เงื่อนไขการผ่อนชำระ
  - 2.3 ความยืดหยุ่นของสัญญา
  - 2.4 หลักทรัพย์ค้ำประกัน
  - 2.5 ค่าปรับในกรณีผิดเงื่อนไข
3. การจัดหาเงินทุนจากบริษัทร่วมลงทุน
  - 3.1 ตรวจสอบสถานะทางธุรกิจ
  - 3.2 กำหนดเงื่อนไขวิธีการพิจารณาความเสี่ยงและขั้นตอนหรือวิธีการต่าง ๆ
  - 3.3 เข้าร่วมทุนถือหุ้นในกิจการ

ข้อควรพิจารณาในการจัดหาเงินทุนระยะปานกลาง

1. เข้าใจลักษณะและประเภทของเงินทุนระยะปานกลาง
2. พิจารณาความจำเป็นและความคุ้มค่าของการจัดหาเงินทุนระยะปานกลาง
3. พิจารณาเงื่อนไขของการจัดหาเงินทุนระยะปานกลาง

4. การบริหารการจัดการจัดหาเงินทุนระยะยาว

แหล่งเงินทุนระยะยาว

1. จากสถาบันการเงิน
2. จากเงินสะสมภายในกิจการ

หลักการบริหารเงินทุนระยะยาว

1. อัตราดอกเบี้ย
  - 1.1 การคิดอัตราดอกเบี้ยคงที่ (fixed interest rate)
  - 1.2 การคิดอัตราดอกเบี้ยลอยตัว (floating interest rate)
2. อายุของการกู้ยืม
3. เงื่อนไขการชำระคืน
4. หลักทรัพย์ค้ำประกัน

ข้อควรพิจารณาในการจัดหาเงินทุนระยะยาว

1. ทราบถึงจำนวนเงินและระยะเวลาของภาระผูกพันเป็นที่แน่นอน
2. ความคล่องตัว
3. การบริหารภาษี

โสตทัศนที่ # 4.3 การบริหารการใช้เงินทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

1. การบริหารการใช้เงินทุนในทรัพย์สินหมุนเวียน

ความหมายของทรัพย์สินหมุนเวียน

เงินทุนหมุนเวียนรวม (gross working capital) หมายถึง ทรัพย์สินหมุนเวียนทั้งหมดเพื่อใช้ในการดำเนินงานที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ภายในระยะเวลา 1 ปี

เงินทุนหมุนเวียนสุทธิ (net working capital) หมายถึง ผลต่างของทรัพย์สินหมุนเวียนกับหนี้สินหมุนเวียน

เงินทุนหมุนเวียนจากการดำเนินงานสุทธิ (net operating working capital) หมายถึง ผลต่างระหว่างทรัพย์สินหมุนเวียนในการดำเนินการ กับหนี้สินหมุนเวียนในการดำเนินงาน

ประเภทของทรัพย์สินหมุนเวียน

1. เงินสด (cash) หมายถึง ธนบัตรและเงินเหรียญรวมถึงเอกสารอื่น ๆ
2. เงินลงทุนชั่วคราว (short-term investments) หมายถึง หลักทรัพย์หรือตราสารการเงินที่นำเงินสดไปลงทุนชั่วคราวเพื่อไม่ให้มีค่าเสียโอกาสในการถือเงินสดไว้
3. ลูกหนี้ (trade accounts receivable) หมายถึง เงินที่ลูกค้าหรือบุคคลภายนอกค้างชำระต่อกิจการ
4. สินค้าคงเหลือ (inventories) หมายถึง การทำเงินทุนไปลงทุนซื้อสินค้าทั้งที่เป็นสินค้าเพื่อการผลิตและจำหน่าย

หลักการบริหารทรัพย์สินหมุนเวียน

1. การบริหารการใช้เงินสด
  - 1.1 การตรวจสอบรายการเงินสดในรายงานทางการเงิน
  - 1.2 การตรวจสอบวงจรเงินสด (cash conversion cycle)
  - 1.3 การบริหารเงินสดที่อยู่ในรูปเช็ค

2. การบริหารเงินลงทุนชั่วคราว

- 2.1 ความเสี่ยงในการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย
- 2.2 ความเสี่ยงทางการเงิน
- 2.3 ความคล่องตัวในการซื้อขายเงินลงทุนชั่วคราว
- 2.4 อายุครบกำหนด
- 2.5 ภาวะภาษีที่ต้องจ่ายสำหรับผลประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนในหลักทรัพย์

3. การบริหารลูกหนี้

- 3.1 นโยบายการให้สินเชื่อ
- 3.2 เงื่อนไขการให้สินเชื่อ
  - 3.2.1 ส่วนลดเงินสด
  - 3.2.2 ระยะเวลาการให้สินเชื่อ
- 3.3 นโยบายการเก็บเงิน

4. การบริหารสินค้าคงเหลือ

- 4.1 การวางแผนปริมาณการสั่งซื้อที่ประหยัดที่สุด (economic order quantity: EOQ)
- 4.2 การวางแผนระดับสินค้าเพื่อความปลอดภัย (safety stock)
- 4.3 การวางแผนจุดสั่งซื้อ (order point)
  - 4.3.1 การจัดทำบัตรสินค้า
  - 4.3.2 การจัดทำบแสดงอายุ และประเภทของสินค้า
  - 4.3.3 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับสินค้า

ข้อควรพิจารณาในการใช้เงินทุนในทรัพย์สินหมุนเวียน

1. ประเภทของกิจการ
2. นโยบายในการดำเนินงาน
3. ยอดขาย
4. ภาวะการแข่งขันของกิจการ

2. การบริหารการใช้เงินทุนในทรัพย์สินไม่หมุนเวียน

ความหมายของทรัพย์สินไม่หมุนเวียน

ความหมายของทรัพย์สินไม่หมุนเวียน หมายถึง สินทรัพย์ที่มีลักษณะอันเป็นถาวร มีอายุการใช้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจมากกว่า 1 ปี หรือ 1 รอบระยะเวลาดำเนินงาน ทรัพย์สินไม่หมุนเวียนแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1. ทรัพย์สินไม่หมุนเวียนที่มีตัวตน เช่น ที่ดิน อาคาร โรงงาน อุปกรณ์ และเครื่องจักร
2. ทรัพย์สินหมุนเวียนที่ไม่มีตัวตน เช่น ลิขสิทธิ์ หรือ สัมปทาน

ประเภทของการลงทุนในสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน

1. การทดแทนเครื่องจักรกลหรืออุปกรณ์ที่ชำรุด
2. การทดแทนเพื่อลดต้นทุน
3. การขยายผลิตภัณฑ์หรือตลาดที่มีอยู่แล้ว
4. การขยายผลิตภัณฑ์ใหม่หรือตลาดใหม่
5. การรักษาสภาพแวดล้อมหรือการสร้างความปลอดภัย
6. การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์

หลักการบริหารทรัพย์สินไม่หมุนเวียน

1. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน
2. อัตราส่วนในการทำกำไร
3. อัตราส่วนวัดความเสี่ยง
  - 3.1 ความเสี่ยงในการดำเนินงาน (operating leverage)
  - 3.2 ความเสี่ยงในทางการเงิน (financial leverage)
4. อัตราส่วนสภาพคล่อง
5. อัตราส่วนวัดประสิทธิภาพ

ข้อควรพิจารณาในการใช้เงินในทรัพย์สินไม่หมุนเวียน

1. ความสอดคล้องกับนโยบายของกิจการ
2. ความคุ้มค่าของการลงทุน
3. การชั่งใจในการตัดสินใจซื้อเทคโนโลยีใหม่ ๆ

หน่วยที่ 5

การวางแผนการใช้ทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

โสตทัศนที่ # 5.1 แนวคิดการวางแผนการใช้ทุน

1. ความหมาย ความสำคัญของการวางแผนการใช้ทุน

ความหมายของการวางแผน

การวางแผน หมายถึง กระบวนการเกี่ยวกับการคิดพิจารณา การตัดสินใจอย่างเป็นระบบ เพื่อตอบคำถามในการคิดพิจารณาเกี่ยวกับการที่จะทำอะไร ทำไมจึงต้องทำ ใครบ้างที่จะเป็นผู้กระทำ จะกระทำเมื่อใด จะกระทำกันที่ไหนบ้าง และจะกระทำกันอย่างไร เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติงาน ให้บรรลุเป้าหมายที่ปรารถนา

วิวัฒนาการของการวางแผน

ยุคที่ 1 การวางแผนงบประมาณ (basic financial planning)

ยุคที่ 2 การวางแผนที่เน้นพยากรณ์ (forecast-based planning)

ยุคที่ 3 การวางแผนโดยมุ่งสภาพแวดล้อมภายนอก หรือการวางแผนกลยุทธ์ (externally oriented or strategic planning)

ยุคที่ 4 การจัดการเชิงกลยุทธ์ (strategic management)

ความสำคัญของการวางแผน

1. การเปลี่ยนแปลง (change oriented)
2. การทำงานเป็นระบบ (systems oriented)
3. บรรลุสิ่งที่พึงประสงค์ (goal oriented)
4. สร้างคุณภาพงาน (quality oriented)
5. การริเริ่มและพัฒนา (innovative and development oriented)
6. สร้างความสามัคคี (cohesion oriented)

ความสำคัญของการวางแผนสามารถสรุปได้จากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นตาม 6E ดังนี้

1. Efficiency ประสิทธิภาพในการวางแผนซึ่งมีความสำคัญในการใช้ทุนให้เกิดประสิทธิภาพ ทำให้ลดความไม่แน่นอนและปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
2. Effectiveness ประสิทธิภาพของการวางแผนซึ่งมีความสำคัญในการใช้ทุนให้เกิดประสิทธิผล
3. Economy ความประหยัดในการวางแผนซึ่งมีผลต่อการใช้ทุนอย่างคุ้มค่า

4. Equality ความเสมอภาคในการวางแผนการใช้ทุนซึ่งมีความสำคัญต่อความเท่าเทียมกันในการทำงาน
5. Engagement ความผูกพันในการวางแผนซึ่งมีความสำคัญในการให้ตัวเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร คนในชุมชน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ทราบว่าในแต่ละครัวเรือนเกษตรกรควรจะใช้ทุนในการดำเนินการอย่างไร
6. Empowerment การมอบอำนาจในการวางแผนซึ่งจะช่วยให้ทราบบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลจึงมีความสำคัญต่อผู้บริหารในการมอบอำนาจหรือกระจายอำนาจในการทำงาน

2. ประเภทของการวางแผนการใช้ทุน

จำแนกตามระดับของการบริหารงานองค์กร

1. การวางแผนระดับบริษัท (corporate planning) เป็นการวางแผนที่ถูกจัดทำขึ้นโดยผู้บริหารระดับสูง
2. การวางแผนระดับธุรกิจ (business planning) เป็นการวางแผนที่เกิดจากการกระทำร่วมกันระหว่างผู้บริหารระดับสูงกับผู้บริหารระดับกลาง
3. การวางแผนปฏิบัติงาน (operational planning) เป็นการวางแผนของผู้ปฏิบัติงานซึ่งมีลักษณะที่เป็นหน้าที่เฉพาะของหน่วยงาน หรือมีลักษณะที่เป็นงานที่ต้องทำเป็นประจำทุกวัน

จำแนกตามระยะเวลา

1. การวางแผนระยะยาว (long - range planning)
2. การวางแผนระยะปานกลาง (intermediate range planning)
3. การวางแผนระยะสั้น (short range planning)

จำแนกตามหน้าที่ดำเนินงาน

1. การวางแผนกิจกรรม (activity planning) เป็นการวางแผนที่แสดงให้เห็นตารางเวลาของการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลในกลุ่ม องค์กร เพื่อให้การปฏิบัติการเป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้
2. การวางแผนสรุป (comprehensive planning) เป็นการวางแผนที่สรุปรวมแผนกิจกรรมในแต่ละหน้าที่เข้าไว้ด้วยกัน โดยอาจจำแนกเป็นหมวดหมู่หรือจำแนกตามขอบเขตของกิจกรรม
3. การวางแผนงานโครงการ (project) เป็นการวางแผนที่นิยมกระทำขึ้นเพื่อตอบสนองนโยบายเกี่ยวกับกิจกรรมใหญ่ขององค์กร
4. แผนหน้าที่ (functional plan) เป็นการวางแผนที่เฉพาะเจาะจงกับกลุ่มงาน
5. แผนแม่บท (master plan) เป็นการวางแผนที่เกิดจากการรวมแผนทั้งหมดในองค์กรเข้าด้วยกัน

จำแนกตามความถี่ของการนำไปใช้

1. แผนหลัก (standing plan) เป็นการวางแผนการใช้ทุนที่พิจารณาจากลักษณะกิจกรรมที่กระทำซ้ำบ่อย ๆ เป็นประจำ จนสามารถกำหนดการวางแผนได้
2. แผนใช้เฉพาะครั้ง (single-use plan) เป็นการวางแผนการใช้ทุนที่เตรียมขึ้นอย่างเฉพาะเจาะจงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว

3. กระบวนการวางแผนการใช้ทุน

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการ คือ การเตรียมก่อนการสร้างแผน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างแผน คือ การกำหนดแผนที่ต้องการขึ้นมาให้ชัดเจน

ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติตามแผน คือ การนำแผนที่สร้างขึ้นไปสู่การปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลแผน คือ การประเมินผลการปฏิบัติงานว่าได้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

โสตทัศนที่ # 5.2 เครื่องมือในการวางแผนการใช้ทุน

1. เครื่องมือการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการวางแผนการใช้ทุน

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมตลอดห่วงโซ่อุปทาน

1. ต้นน้ำ (upstream supply chain) เป็นส่วนที่มีการวิเคราะห์ถึงสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตต่าง ๆ
2. กลางน้ำ (internal Supply chain) เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกระบวนการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตร ว่าในแต่ละกิจกรรมมีปัญหา เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาอย่างไร
3. ปลายน้ำ (downstream supply chain) เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาดว่าผลผลิตที่ผลิตขึ้นมาจะนำไปวางขายที่แหล่งใด ราคาเท่าไร จะต้องวางแผนการกระจายสินค้าอย่างไร ให้สินค้าถึงมือผู้บริโภคเร็วที่สุดและระยะทางสั้นที่สุด

Five Forces Model

1. ความเข้มข้นของการแข่งขัน (rival intensity)
2. การคุกคามของคู่แข่งรายใหม่ (bamer to entry)
3. การคุกคามของสินค้าและบริการที่เข้ามาทดแทน (threats of substitution)
4. อำนาจต่อรองของผู้ขายวัตถุดิบ (bargaining power of suppliers)
5. อำนาจต่อรองของผู้ซื้อ (bargaining power of buyers)

2. เครื่องมือการวิเคราะห์การวางแผนตำแหน่งทางการแข่งขัน

Kotler's Product Life Cycle Model

Kotler's Product Life Cycle Model เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์การดำเนินกิจการว่าธุรกิจของตนเองอยู่ในช่วงใดของวงจรชีวิตของธุรกิจ ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการวางแผนการใช้ทุนในการประกอบกิจการเกษตร โดยวิเคราะห์จากตำแหน่งทางการแข่งขันในวงจรธุรกิจทั้ง 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นแนะนำ (introduction stage)
2. ขั้นเจริญเติบโต (growth stage)
3. ขั้นเจริญเติบโตเต็มที่ (Mature Stage)
4. ขั้นตกต่ำ (Decline Stage)

การวิเคราะห์ตำแหน่งทางการแข่งขันโดยใช้ BCG

Boston Consulting Group Matrix (BCG) เป็นเครื่องมือในการวางแผนที่ช่วยให้สามารถทราบตำแหน่งทางการแข่งขันในการประกอบการว่ามีความได้เปรียบเสียเปรียบคู่แข่งอย่างไร

การกำหนดสัญลักษณ์หรือตัวแทนคำอธิบายลักษณะหรือสภาพการประกอบการจะทำให้ทราบถึงตำแหน่งการแข่งขัน โดยแบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. ดาว (stars) คือ การประกอบการที่มีอัตราการเจริญเติบโตสูง มีส่วนแบ่งทางการตลาดอยู่ในระดับสูง สินค้าเกษตรที่ผลิตขึ้นมาได้เป็นที่ต้องการของตลาด การตลาดมีอนาคตดี
2. วัวเงิน (cash cows) คือ การประกอบการสามารถรีดเงินเหมือนรีดนมจากวัวเพื่อใช้เลี้ยงดูหน่วยงานได้
3. สุนัข (dogs) การวิเคราะห์ตำแหน่งของกิจการที่มีสภาพที่ไม่สามารถเลี้ยงตัวเองได้ การเจริญเติบโตจะอยู่ในช่วงที่ตกต่ำ ขยายตัวได้น้อย
4. เครื่องหมายคำถาม (question marks) สภาพการดำเนินการในส่วนนี้มีความต้องการใช้เงินสูงมาก มีอัตราการเจริญเติบโตที่มีแนวโน้มขึ้น แต่ทำกำไรให้องค์กรน้อยเพราะมีส่วนแบ่งทางการตลาดต่ำเป็นผลให้มีการได้มาของผลตอบแทนทางธุรกิจน้อยกว่าการใช้ไป

3. เครื่องมือวิเคราะห์การวางแผนการใช้ทุนเชิงกลยุทธ์

กลยุทธ์การเป็นผู้นำด้านต้นทุน (cost leadership strategy)

การวางแผนกลยุทธ์ในการเป็นผู้นำด้านต้นทุนนั้นมีหลักการพื้นฐานคือ การดำเนินงานที่มีการใช้ต้นทุนต่ำที่สุดในทุก ๆ กิจกรรม ทั้งการผลิต การตลาดและการขาย การบัญชีและการเงิน และการจัดการทรัพยากรมนุษย์ จึงจำเป็นที่จะต้องพยายามวางแผนการควบคุมการใช้ทุนในเรื่องต่าง ๆ ให้การผลิตมีต้นทุนต่ำกว่าต้นทุนของคู่แข่ง

กลยุทธ์การสร้างความแตกต่าง (Differentiation Strategy)

กลยุทธ์ที่เน้นสร้างผลกำไรเพิ่มด้วยกลยุทธ์การสร้างความแตกต่างของกิจการจากคู่แข่งขึ้นทั้งในด้านภาพพจน์ของผลิตภัณฑ์ คุณภาพของสินค้าและบริการ การออกแบบ เทคโนโลยี ในกระบวนการผลิตและบริการ ช่องทางในการจัดจำหน่าย และการกำหนดราคาของสินค้าและบริการ เพื่อให้ลูกค้าเห็นถึงความแตกต่างของสินค้าและบริการที่เหนือกว่าคู่แข่ง

4. เครื่องมือการควบคุมและประเมินการวางแผนการใช้ทุน

แกนต์ ชาร์ต (Gantt chart)

แกนต์ ชาร์ต เป็นเครื่องมือที่นิยมใช้มากในการควบคุมการวางแผนต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงกิจกรรมต่าง ๆ เป็นเครื่องมือที่ช่วยการปฏิบัติงานในการดำเนินการแก้ไข การควบคุมการวางแผนที่เหมาะสมเพื่อช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ

PERT

PERT เป็นคำย่อของคำว่า program evaluation and review technique เป็นวิธีการวางแผนและการควบคุมแผนที่มีความซับซ้อนที่มีกิจกรรมจำนวนมาก และไม่สามารถควบคุมแผนโดยใช้แกนต์ ชาร์ต เป็นเครื่องมือได้เพียงอย่างเดียว PERT จึงเป็นเครื่องมือที่แสดงถึงภาพรวมของโครงการต่าง ๆ เข้าด้วยกันและเป็นเครือข่ายของงานที่แสดงถึงกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการ

PDCA

PDCA สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมและประเมินการวางแผนการใช้ทุนในการประกอบกิจการเกษตรได้ดังนี้

1. การวางแผน (plan: P) เป็นจุดเริ่มต้นของงานและเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การทำงานในส่วนอื่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
2. การปฏิบัติตามแผน (do: D) เป็นการลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้โดยมีการควบคุมและประเมินในเชิงระยะเวลา ทรัพยากรที่ใช้ ผู้รับผิดชอบ และอื่น ๆ
3. การตรวจสอบ (check: C) คือ การตรวจสอบดูว่าเมื่อปฏิบัติงานตามแผน หรือการแก้ปัญหาตามแผนแล้ว ผลลัพธ์เป็นอย่างไร สภาพปัญหาได้รับการแก้ไขตรงตามเป้าหมายที่กลุ่มตั้งใจหรือไม่
4. การดำเนินการให้เหมาะสม (action : A) เป็นการกระทำภายหลังที่กระบวนการ 3 ขั้นตอนตามวงจรได้ดำเนินการเสร็จแล้ว ขั้นตอนนี้เป็น การนำเอาผลจากขั้นการตรวจสอบการวางแผนการใช้ทุนมาดำเนินการให้เหมาะสมต่อไป

โสตทัศนที่ # 5.3 กลยุทธ์การวางแผนการใช้ทุน

1. กลยุทธ์การวางแผนการใช้ทุนในการดำเนินกิจการขั้นแนะนำ

ลักษณะของการดำเนินกิจการขั้นแนะนำ

1. สภาพทางการเงินอยู่ในภาวะติดลบ
2. ตลาดรองรับผลผลิตได้มาก
3. ผลผลิตมีราคาสูง
4. ราคามีความผันผวนอยู่เสมอ

กลยุทธ์การวางแผนการใช้ทุนในการดำเนินกิจการขั้นแนะนำ

1. ด้านการจัดซื้อปัจจัยการผลิต
  - 1.1 กลยุทธ์การเช่าหรือเช่าซื้อทรัพย์สิน
  - 1.2 กลยุทธ์การจัดหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ
2. ด้านการผลิต
  - 2.1 กลยุทธ์การผลิตตามคำสั่งซื้อ
  - 2.2 กลยุทธ์การใช้แรงงานในการผลิตเป็นหลัก
  - 2.3 กลยุทธ์การพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อรองรับการขยายตัว
3. ด้านการตลาดและการขาย
  - 3.1 กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาด
  - 3.2 กลยุทธ์การสำรวจตลาด
  - 3.3 กลยุทธ์การพัฒนาการขาย
4. การขนส่งและการกระจายสินค้า
  - 4.1 กลยุทธ์การเลือกพื้นที่รวบรวมและกระจายสินค้า
  - 4.2 กลยุทธ์การควบคุมระบบขนส่งให้เป็นมาตรฐาน
  - 4.3 กลยุทธ์การหลีกเลี่ยงข้อผูกมัดระยะยาวในการบริการขนส่งสินค้า

ข้อพิจารณาในการวางแผนการใช้ทุนของการดำเนินกิจการขั้นแนะนำ

1. ความพร้อมของเงินลงทุน
2. การตัดสินใจลงทุน

2. กลยุทธ์การวางแผนการใช้ทุนในการดำเนินกิจการขั้นเติบโต

ลักษณะของการดำเนินกิจการขั้นเติบโต

1. ยอดขาย รายได้เพิ่มขึ้น
2. กำไรเพิ่มขึ้น
3. ลูกค้าน่ามากขึ้น
4. การแข่งขันเพิ่มมากขึ้น
5. สินค้ามีความหลากหลายมากขึ้น
6. การผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการ
7. การจัดจำหน่ายเป็นไปอย่างแพร่หลายและรวดเร็วในวงกว้าง
8. การลงทุนมากขึ้น

กลยุทธ์การวางแผนการใช้ทุนของการดำเนินกิจการขั้นเติบโต

1. ด้านการจัดซื้อปัจจัยการผลิต
  - 1.1 กลยุทธ์การซื้อปัจจัยการผลิต
  - 1.2 กลยุทธ์การสร้างเชื่อมั่นกับแหล่งทุน
2. ด้านการผลิต
  - 2.1 กลยุทธ์การเป็นผู้นำต้นทุนการผลิต
  - 2.2 กลยุทธ์การสร้างแตกต่างในการผลิตสินค้าและบริการ
  - 2.3 กลยุทธ์การผลิตแบบผลัก (push)
3. ด้านการตลาดและการขาย
  - 3.1 กลยุทธ์การขยายตลาด
  - 3.2 กลยุทธ์การมุ่งสู่ตลาดเฉพาะ
  - 3.3 กลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์
  - 3.4 กลยุทธ์การพัฒนาการขาย
4. ด้านการขนส่งและกระจายสินค้า
  - 4.1 กลยุทธ์การเพิ่มพื้นที่รวบรวมและกระจายสินค้า
  - 4.2 กลยุทธ์การควบคุมระบบขนส่งและกระจายสินค้า
  - 4.3 กลยุทธ์การลงทุนเครื่องอำนวยความสะดวกในการขนส่งและกระจายสินค้า

ข้อพิจารณาในการวางแผนการใช้ทุนของการดำเนินกิจการขั้นเติบโต

1. การลงทุนที่มากเกินไป
2. การไม่วางแผนการใช้ทุนในการพัฒนากิจการอย่างต่อเนื่อง

3. กลยุทธ์การวางแผนการใช้ทุนในการดำเนินกิจการขั้นเติบโตเต็มที่

ลักษณะของการดำเนินกิจการขั้นเติบโตเต็มที่

1. อัตราการเจริญเติบโตเริ่มลดลง
2. การขายเริ่มเปลี่ยนจากการขายครั้งแรกเป็นการขายซ้ำ
3. การแข่งขันมักจะมุ่งเน้นไปที่ต้นทุนและการบริการ
4. การเปลี่ยนแปลงวิธีการผลิต การตลาด และการวิจัยพัฒนา
5. ข้อจำกัดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์
6. กำไรลดลง
7. ผู้จัดการหน่วยมีกำไรลดลงแต่มีอำนาจเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์การวางแผนการใช้ทุนของการดำเนินกิจการขั้นเติบโตเต็มที่

1. ด้านการจัดหาปัจจัยการผลิต
  - 1.1 กลยุทธ์การควบคุมต้นทุนการสั่งซื้อ
  - 1.2 กลยุทธ์การควบคุมคุณภาพปัจจัยการผลิต
  - 1.3 กลยุทธ์การวางแผนค่าใช้จ่ายสำหรับปัจจัยการผลิตคงเหลือ
  - 1.4 กลยุทธ์การซื้อทรัพย์สินในราคาถูก
2. ด้านการผลิต
  - 2.1 กลยุทธ์การปรับปรุงกระบวนการผลิต
  - 2.2 กลยุทธ์การผลิตตามคำสั่งซื้อ
3. ด้านการตลาดและการขาย
  - 3.1 กลยุทธ์การวิเคราะห์ต้นทุนของสินค้าและบริการ
  - 3.2 กลยุทธ์การปรับปรุงช่องทางการจัดจำหน่าย
  - 3.3 กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการบริการการขาย
  - 3.4 กลยุทธ์การพัฒนาตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์
4. ด้านการขนส่งและกระจายสินค้า

ข้อพิจารณาในการวางแผนการใช้ทุนของการดำเนินกิจการขั้นเติบโตเต็มที่

1. การวิเคราะห์ตำแหน่งทางการแข่งขันที่ผิด
2. ความไม่ชัดเจนในการใช้กลยุทธ์และความได้เปรียบในการแข่งขัน
3. การยึดติดกับราคาขายในสินค้า
4. การต่อต้านต่อการเปลี่ยนแปลง

5. การสละส่วนครองตลาดเพื่อได้กำไรระยะสั้น
6. การยึดติดในคุณภาพสูง
7. การมุ่งสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์มากเกินไป
8. กำลังการผลิตเกินความต้องการ

4. กลยุทธ์การวางแผนการใช้ทุนในการดำเนินกิจการขั้นถดถอย

ลักษณะของการดำเนินกิจการขั้นถดถอย

กิจการที่อยู่ในวัฏจักรระยะถดถอย หมายถึง กิจการที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงตามวัฏจักรของธุรกิจพ้นระยะรุ่งเรืองสุดขีดมาแล้ว กำลังย่างเข้าสู่ระยะถดถอยและเสื่อมโทรมในที่สุด ซึ่งทุกกิจการจะเป็นไปตามวัฏจักรชีวิตอย่างหนึ่งไม่พ้นหากแต่อาจจะช้าหรือเร็วเท่านั้น โดยจะมีลักษณะอาการให้ทราบได้อย่างชัดเจน ดังนี้

1. ราคาสินค้าตกต่ำควบคู่ไปกับการดำเนินธุรกิจ
2. กิจการต้องนำสินค้าออกขายในราคาขาดทุน
3. ไม่มีการขยายการผลิต
4. การกั๊ยืมเงินมาลงทุนกระทำได้ยาก
5. ยอดขายตกต่ำ
6. การจ้างงานมีจำนวนน้อยลง

กลยุทธ์การวางแผนการใช้ทุนของการดำเนินกิจการขั้นถดถอย

1. ด้านการจัดหาปัจจัยการผลิต ควรเน้นกลยุทธ์การตัดทอนและการลงทุนเพื่อให้กิจการยังคงอยู่ได้ยาวนานที่สุด
2. ด้านการผลิต ควรเน้นการเป็นผู้นำด้านการผลิตในกลุ่มตลาดเฉพาะเพื่อรักษาผู้บริโภคที่จงรักภักดีกับสินค้าและบริการและเกี่ยวผลตอบแทนทางธุรกิจกับกลุ่มลูกค้านั้นให้นานที่สุด
3. ด้านการตลาดและการขาย ขณะที่กิจการต้องอยู่ในวัฏจักรระยะขั้นถดถอย ความต้องการผลิตภัณฑ์ประเภทที่กิจการนำเสนออยู่นี้น้อยลง และยังมีความต้องการเฉพาะกลุ่มหลงเหลืออยู่ การสนองความต้องการจะมุ่งเน้นเฉพาะกลุ่มที่มีความต้องการเท่านั้น

ข้อพิจารณาในการวางแผนการใช้ทุนของการดำเนินกิจการขั้นถดถอย

1. การเข้าใจถึงสภาพแวดล้อมทางการแข่งขัน
2. การเข้าใจตำแหน่งทางการแข่งขัน

หน่วยที่ 6

การบริหารหนี้สินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

โสตทัศนที่ # 6.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารหนี้สินเพื่อการเกษตร

1. ความหมายและความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารหนี้สินทางการเกษตร

ความหมายของการบริหารหนี้สินทางการเกษตร

การบริหารหนี้สินทางการเกษตร หมายถึง การวางแผนและบริหารจัดการเงินที่ได้มาจากการเป็นหนี้เพื่อกิจการด้านการเกษตร ให้สามารถชำระคืนหนี้ได้ตรงตามเวลาและบรรลุนิติวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งใจได้โดยไม่สร้างภาระจนเกินตัว

ความสำคัญของการบริหารหนี้สินทางการเกษตร

1. ผลดีของการบริหารหนี้สินทางการเกษตร

- 1.1 โอกาสทางการเงิน
- 1.2 สภาพคล่องทางการเงิน
- 1.3 ความสามารถในการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ

2. ผลเสียของการเป็นหนี้สินทางการเกษตร

- 2.1 ความเป็นอยู่ของครัวเรือนเกษตรกร
- 2.2 สภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ

2. ประเภทของหนี้สินทางการเกษตรและหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น

การใช้การกำหนดเวลาการชำระหนี้เป็นเกณฑ์

1. หนี้สินหมุนเวียน (Current Liability)

- 1.1 เงินเบิกเงินบัญชีธนาคาร
- 1.2 เงินกู้ยืมระยะสั้น หรือเงินกู้แบบมีระยะเวลา (Time Loan)
- 1.3 เจ้าหนี้การค้า (Trade Accounts Payable)
- 1.4 หนี้สินหมุนเวียนอื่น ๆ

2. หนี้สินไม่หมุนเวียน (Non-current Liability)

- 2.1 เงินยืมธนาคาร
- 2.2 เจ้าหนี้ตามสัญญาเช่าระยะยาว

การใช้ลักษณะความแน่นอนของหนี้สินเป็นเกณฑ์

1. หนี้สินที่กำหนดมูลค่าได้แน่นอน (Definitely Determinable Liability) หมายถึง หนี้สินที่เกิดขึ้นแน่นอน กิจกรรมทราบทั้งจำนวนเงินและกำหนดเวลาชำระหนี้แน่นอน
2. ประมาณการหนี้สิน (Provision) หมายถึง หนี้สินที่ทราบแน่ชัดว่าจะเกิดขึ้น แต่ยังไม่ทราบจำนวนหรือกำหนดเวลาที่จะต้องชำระโดยแน่นอน จึงต้องประมาณขึ้นเพื่อให้มีมูลค่าใกล้เคียงความจริงที่สุดและกันเงินไว้ชำระตามข้อผูกพันที่เกิดขึ้นแล้ว
3. หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น (Contingent Liability) หมายถึง หนี้สินที่ไม่แน่นอนอันอาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

3. สาเหตุของหนี้สินของเกษตรกร

1. สาเหตุจากปัจจัยส่วนบุคคล
2. สาเหตุจากปัจจัยจิตลักษณะ
3. สาเหตุจากปัจจัยทางสังคม
4. สาเหตุจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยจากการไม่พึ่งพาตนเอง

1. โครงการที่ไม่ได้เกิดจากความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกร
2. โครงการที่เกษตรกรไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขของโครงการอย่างเคร่งครัด
3. โครงการที่ไม่ได้ส่งเสริมให้เกษตรกรเกิดการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

4. สถาบันการเงินกับการบริหารหนี้สินทางการเกษตร

ประเภทของสถาบันการเงิน

1. ธนาคารพาณิชย์ (Commercial Banks)
2. ธนาคารพิเศษ (Special Banks)
  - 2.1 ธนาคารแห่งประเทศไทย (Banks of Thailand)
    - 2.1.1 การรักษาเสถียรภาพทางการเงิน
    - 2.1.2 การกำกับดูแลสถาบันการเงิน
    - 2.1.3 การเป็นนายธนาคารและที่ปรึกษาด้านนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาล
    - 2.1.4 การเป็นนายธนาคารของสถาบันการเงิน
    - 2.1.5 การบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ
    - 2.1.6 การจัดพิมพ์และออกใช้ธนบัตร

- 2.2 ธนาคารออมสิน (Government Savings Bank)
  - 2.2.1 การรับฝากเงินประเภทต่าง ๆ
  - 2.2.2 การออกสลากออมสิน
  - 2.2.3 การให้สินเชื่อประเภทต่าง ๆ
- 2.3 ธนาคารอาคารสงเคราะห์ (Government Housing Bank)
- 2.4 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives)
  - 2.4.1 โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน
  - 2.4.2 การให้สินเชื่อด้านต่าง ๆ
  - 2.4.3 สินเชื่อเพื่อธุรกิจชุมชน
  - 2.4.4 สินเชื่อนอกภาคการเกษตร
  - 2.4.5 สินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
  - 2.4.6 สินเชื่อรายสถาบันการเกษตร
  - 2.4.7 การให้สินเชื่อเกษตรกรรายคน
- 2.5 ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (Export-Import Bank of Thailand)
- 2.6 ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (Small and Medium Enterprise Development Bank of Thailand)
- 2.7 ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย (Islamic Bank of Thailand)
- 3. สถาบันการเงินอื่นเป็นสถาบันการเงินที่นอกเหนือจากธนาคาร
  - 3.1 บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (The Small Industry Credit Guarantee Corporation: SICGC)
  - 3.2 บริษัทเงินทุน (Finance Companies)
  - 3.3 บริษัทหลักทรัพย์ (Securities Companies)
  - 3.4 บริษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย (Secondary Mortgage Corporation: SMC)
  - 3.5 บริษัทประกันชีวิต (Life Insurance Companies)
  - 3.6 สหกรณ์ (Cooperatives)

โสตทัศนที่ # 6.2 การบริหารหนี้สินหมุนเวียน

1. การบริหารหนี้สินหมุนเวียนประเภทเงินสด

วัตถุประสงค์ในการบริหารเงินสด

วัตถุประสงค์ในการบริหารเงินสดจะเป็นไปเพื่อให้กิจการมีสภาพคล่องและกำไร หมายถึงผู้จัดการการเงินต้องพยายามลดเงินสดส่วนเกินหรือเงินสดที่เหลือไว้โดยเปล่าประโยชน์ (Idle Cash) ให้มีน้อยที่สุดและใช้ประโยชน์จากเงินสดที่มีอยู่ ให้มากที่สุด

ขั้นตอนการบริหารเงินสด

1. การกำหนดจำนวนเงินสดในมือที่เหมาะสม
  - 1.1 ถือเงินสดไว้เพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจประจำวัน
  - 1.2 ถือเงินสดไว้เพื่อรอจังหวะการลงทุนในอนาคต
  - 1.3 ถือเงินสดไว้เพื่อใช้ในกรณีฉุกเฉิน
2. การจัดเก็บเงินสดและการจ่ายชำระเงินสดอย่างมีประสิทธิภาพ
  - 2.1 การเร่งเงินสดรับ
  - 2.2 การชะลอเงินสดจ่าย
3. การนำเงินสดส่วนเกินไปลงทุน

2. การบริหารหนี้สินหมุนเวียนประเภทเงินลงทุนชั่วคราว

การบริหารหนี้สินหมุนเวียนประเภทเงินลงทุนชั่วคราว หมายถึง การบริหารเงินทุนที่นำไปลงทุนในประเภทเงินลงทุนชั่วคราว เพื่อให้เกิดกำไรจากการลงทุนนอกเหนือจากการลงทุนการประกอบกิจการเกษตรโดยตรง

ประเภทของเงินลงทุน

1. จัดประเภทตราสารหนี้
  - 1.1 หลักทรัพย์เพื่อค้า
  - 1.2 หลักทรัพย์เพื่อขาย
  - 1.3 ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด
2. จัดประเภทตราสารทุน
  - 1.1 หลักทรัพย์เพื่อการค้า (trading security)
  - 1.2 หลักทรัพย์เพื่อขาย (available for sale)
  - 1.3 เงินลงทุนทั่วไป (investment)
  - 1.4 ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด (held to maturities securities)

3. การบริหารหนี้สินหมุนเวียนประเภทลูกหนี้

ประเภทของลูกหนี้

1. ลูกหนี้การค้า (Trade Receivable)
2. ลูกหนี้อื่น ๆ (Other Receivable)
  - 2.1 ลูกหนี้และเงินให้พนักงานกู้ยืม
  - 2.2 เงินมัดจำ
  - 2.3 สิทธิเรียกร้องบางอย่าง
  - 2.4 เงินภาษีได้รับคืน
  - 2.5 เงินจ่ายล่วงหน้าตามสัญญาซื้อ
  - 2.6 รายได้ค้างรับ

4. การบริหารหนี้สินหมุนเวียนประเภทสินค้าคงเหลือ

สินค้าคงเหลือ (Inventory) เป็นบัญชีสินทรัพย์หมุนเวียนที่มีจำนวนมากที่สุดที่ผู้จัดการทางการเงินควรจะต้องให้ความสนใจในการบริหาร เนื่องจากสินค้าคงเหลือจะมีสภาพคล่องน้อยที่สุดในบัญชีสินทรัพย์หมุนเวียนเมื่อเทียบกับเงินสดและลูกหนี้การค้า

ประเภทของสินค้าคงเหลือ

1. วัตถุดิบ (Raw Materials)
2. ชิ้นส่วน (Assembly)
3. วัสดุสิ้นเปลือง (Supplies)
4. สินค้าระหว่างการผลิต (Work in Process)
5. สินค้าสำเร็จรูป (Finished Goods)
  - 5.1 สินค้าคงคลังประเภทเบ็ดเตล็ด (odds and ends)
  - 5.2 สินค้าคงคลังประเภทวัตถุดิบและอะไหล่ (raw material or spare parts)
  - 5.3 สินค้าคงคลังประเภทกึ่งสำเร็จรูป สินค้ากึ่งสำเร็จรูป (work in process inventory)
  - 5.4 สินค้าคงคลังประเภทสำเร็จรูป สินค้าสำเร็จรูป (ready made or Finished products)

หลักการบริหารหนี้สินหมุนเวียนประเภทสินค้าคงเหลือ

1. สามารถมีสินค้าคงคลังบริการลูกค้าในปริมาณที่เพียงพอ
2. สามารถลดระดับการลงทุนในสินค้าคงคลังต่ำที่สุดเท่าที่จะทำได้

โสตทัศนที่ # 6.3 การบริหารหนี้สินไม่หมุนเวียน

1. การบริหารหนี้สินไม่หมุนเวียนประเภทการกู้ยืมเงินระยะยาว

วัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงินระยะยาว (Long-Term Financing)

1. เงินกู้ไม่มีหลักประกัน
2. เงินกู้เพื่อซื้อเครื่องจักรอุปกรณ์
3. เงินกู้เพื่อจัดซื้ออสังหาริมทรัพย์
4. การเช่าเครื่องจักรอุปกรณ์

ข้อดี ข้อเสีย ของการกู้ยืมเงินระยะยาว

1. ข้อดีของการกู้ยืมเงินระยะยาว

สามารถช่วยให้มีช่วงเวลาที่ยาวนานก่อนที่จะต้องมีการชำระคืนเงินกู้เต็มจำนวนซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการมีโอกาสมากขึ้นในการสร้างฐานกำไรซึ่งจะใช้ในการชำระคืนเงินกู้

2. ข้อเสียของการกู้ยืมเงินระยะยาว

- 2.1 ผู้ให้กู้มีความเสี่ยงที่จะต้องสูญเสียสูงกว่า
- 2.2 หนี้สินเป็นสิ่งที่แน่นอนและจะต้องได้รับการชำระคืน
- 2.3 การลดประสิทธิภาพของความเป็นเจ้าของและการบริหารของธุรกิจ

หลักการการบริหารหนี้สินไม่หมุนเวียนประเภทการกู้ยืมเงินระยะยาว

1. นำไปลงทุนระยะยาว
2. ใช้เงินทุนให้เป็นตามแผน
3. ดำเนินการตามเงื่อนไขที่กำหนดในสัญญา
4. การควบคุมตรวจสอบหนี้สินไม่หมุนเวียน

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดหาเงินทุนระยะยาวจากการก่อหนี้

1. โครงสร้างเงินทุน
2. ประเภทและอายุการใช้งานของสินทรัพย์ที่จะลงทุน
3. อัตราดอกเบี้ยในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต
4. ขนาดของจำนวนเงินทุนที่ต้องการกู้ยืม
5. หลักประกันการกู้ยืม

2. การบริหารหนี้สินไม่หมุนเวียนประเภทหุ้นกู้

ความหมายของหุ้นกู้

หุ้นกู้ (Bonds Payable) หมายถึง การที่กิจการกู้เงินจากบุคคลภายนอกโดยออกหุ้นกู้ไว้ให้เป็นหลักฐานซึ่งกิจการจะจ่ายผลตอบแทนให้กับผู้ถือหุ้นกู้ในรูปของดอกเบี้ย

ประเภทของหุ้นกู้

1. หุ้นกู้ที่มีหลักประกัน (Secured Bond)
2. หุ้นกู้ไม่มีหลักประกัน (Unsecured Bond)
3. หุ้นกู้ที่ทยอยคืนเงินต้น (Amortizing Bond)
4. หุ้นกู้ที่เรียกคืนได้ (Callable bonds)
5. หุ้นกู้แปลงสภาพ (Convertible Bond)
6. หุ้นกูด้อยสิทธิ (Subordinated Bond หรือ Junior Bond)
7. หุ้นกู้ที่มีสินค้าเป็นประกัน (Commodity-backed bond or Asset-linked bonds)
8. หุ้นกู้ลงทะเบียนที่ระบุชื่อผู้ถือและหุ้นกู้ที่ไม่ระบุชื่อ (Registered and bearer/coupon bond)
9. หุ้นกู้ปกติไม่มีสิทธิแฝงใด ๆ (Term หรือ Straight หรือ Bullet bonds)
10. หุ้นกู้ที่ไม่ระบุดอกเบี้ย (Zero coupon หรือ Deep discount bonds)
11. หุ้นกู้ที่ไม่ระบุวันครบกำหนด (Perpetual bonds)

หน่วยที่ 7

การทำแผนธุรกิจเพื่อการจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

โสตทัศนที่ # 7.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับแผนธุรกิจเพื่อการจัดการทุน

1. แนวคิดเกี่ยวกับแผนธุรกิจ

ความหมายของแผนธุรกิจ

แผนธุรกิจ (business plan) หมายถึง เอกสารหรือแผนที่ช่วยอธิบายให้ผู้ประกอบการเห็นภาพรวมว่าธุรกิจนั้นคือธุรกิจอะไร มีการดำเนินการอย่างไรและจะสามารถจัดการกิจการได้อย่างไร จึงเกิดผลสำเร็จสูงสุด

ความสำคัญของแผนธุรกิจ

1. ทำให้เห็นภาพรวมของการทำธุรกิจ
2. ช่วยเตรียมความพร้อมและลดโอกาสความล้มเหลวของธุรกิจ

ประโยชน์ของแผนธุรกิจ

1. ประโยชน์ของแผนธุรกิจต่อเจ้าของกิจการ
  - 1.1 เพื่อกำหนดเป้าหมายของการลงทุน
  - 1.2 เพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินการ
  - 1.3 เพื่อกำหนดแนวทางการจัดการและแก้ไขปัญหา
  - 1.4 เป็นกรอบกำหนดทิศทางของกิจการในอนาคต
2. ประโยชน์ของแผนธุรกิจต่อสถาบันการเงิน
  - 2.1 เพื่อพิจารณาสินเชื่อ
  - 2.2 เพื่อประเมินผลกิจการ
3. ประโยชน์ของแผนธุรกิจต่อนักลงทุน
4. ประโยชน์ของแผนธุรกิจต่อผู้ปฏิบัติงาน
  - 4.1 เพื่อให้ทราบธุรกรรมล่วงหน้าที่จะกระทำของแต่ละหน่วยงาน
  - 4.2 เพื่อประสานงานและสร้างทีมงาน
  - 4.3 เพื่อกำหนดวิธีการแก้ปัญหาและเพื่อการปรับปรุงพัฒนา

5. ประโยชน์ของแผนธุรกิจต่องานด้านการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

5.1 ประโยชน์ต่อนักส่งเสริมการเกษตร

5.2 ประโยชน์ต่อเกษตรกรและบุคคลในชุมชน

5.3 ประโยชน์ต่อรัฐบาลและประเทศชาติ

ลักษณะของแผนธุรกิจที่ดี

1. บอกได้ว่าสินค้าและบริการคืออะไร
2. บอกได้ว่ากลุ่มลูกค้าคือใคร
3. นโยบายชัดเจน
4. มีการระบุจุดอ่อนและจุดแข็งของธุรกิจอย่างชัดเจน
5. ไม่ละเลยปัจจัยภายนอก
6. มีแผนรับมือภาวะที่ไม่คาดฝัน
7. สามารถส่งต่อความคิดและความปรารถนาของเจ้าของกิจการไปสู่นักลงทุนได้

2. องค์ประกอบของการทำแผนธุรกิจ

เนื้อหาและองค์ประกอบที่ปรากฏอยู่ในแผนธุรกิจ

1. รายละเอียดของธุรกิจ (business)
2. การตลาด (marketing)
3. การเงิน (financial)
4. เอกสารสนับสนุน (supporting material)

แผนธุรกิจที่ใช้ทั่วไปในประเทศไทยมักจะอ้างอิงจากรูปแบบการเขียนแผนธุรกิจของสถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) เป็นต้นแบบในการร่าง โดยจะมีองค์ประกอบต่าง ๆ

11 ประการ ดังนี้

1. บทสรุปสำหรับผู้บริหาร
2. วัตถุประสงค์และเป้าหมายในการนำเสนอแผนธุรกิจ
3. ความเป็นมาของธุรกิจ
4. สินค้าหรือบริการที่ต้องการนำเสนอ
5. การวิเคราะห์สถานการณ์
6. แผนการบริหารจัดการ
7. แผนการตลาด

8. แผนการผลิตหรือแผนการบริการ
9. แผนการเงิน
10. แผนฉุกเฉินหรือแผนประเมินความเสี่ยง
11. แผนปรับปรุงเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ

3. ขั้นตอนในการทำแผนธุรกิจ

1. เลือกธุรกิจที่จะทำ
  - 1.1 การแบ่งตามลักษณะธุรกิจ
  - 1.2 การแบ่งตามลักษณะการดำเนินการ
2. รวบรวมข้อมูลที่เป็น
  - 2.1 ข้อมูลภายในองค์กร (internal data)
  - 2.2 ข้อมูลภายนอกองค์กร (external data)
3. การวิเคราะห์ตลาดและการวิเคราะห์ธุรกิจ
4. การกำหนดโมเดลธุรกิจ
  - 4.1 โมเดลธุรกิจแบบแยกส่วน (Unbundling business model)
  - 4.2 โมเดลธุรกิจแบบลองเทล (The long tail business model)
  - 4.3 โมเดลธุรกิจแบบลูกค้าหลายด้าน (Multi-sided platform business model)
  - 4.4 โมเดลธุรกิจแบบแจกฟรี (Free as a business model)
  - 4.5 โมเดลธุรกิจแบบเปิดกว้าง (Opens business model)
5. เริ่มต้นเขียนแผน

ไต่ตักที่ # 7.2 ประเภทของแผนธุรกิจเพื่อการจัดการทุนและกรณีตัวอย่าง

1. แผนธุรกิจการผลิต

ความหมายของธุรกิจการผลิตและแผนธุรกิจการผลิต

ธุรกิจการผลิต (production business) หมายถึง ธุรกิจที่มีกระบวนการสร้างสรรค์และแปรรูปวัตถุดิบที่มีให้กลายเป็นสินค้าหรือผลิตภัณฑ์และมีรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์เหล่านั้น

แผนธุรกิจการผลิต หมายถึง เอกสารหรือแผนที่นำเสนอกระบวนการสร้างสรรค์และแปรรูปวัตถุดิบให้กลายเป็นสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของผู้ผลิตแก่นักลงทุนหรือผู้สนใจ

ลักษณะแผนธุรกิจการผลิตที่พึงสร้างสรรค์

1. มีความเป็นไปได้
2. มีนวัตกรรม
3. ทำกำไรเหมาะสม

2. แผนธุรกิจการค้า

ความหมายของธุรกิจการค้าและแผนธุรกิจการค้า

ธุรกิจการค้า (Commercial business) หมายถึง ธุรกิจที่มีกระบวนการรวบรวมจัดเก็บและจำหน่ายสินค้าทั้งในรูปแบบการค้าปลีกและค้าส่งหรือเป็นตัวแทนในการจัดการ ที่ทำให้ผู้ประกอบการมีรายได้จากการส่วนต่างของราคาเหล่านั้น

แผนธุรกิจการค้า หมายถึง เอกสารหรือแผนที่นำเสนอกระบวนการรวบรวมจัดเก็บและจำหน่ายสินค้าโดยมีผลตอบแทนจากส่วนต่างของราคาสินค้าแก่นักลงทุนหรือผู้สนใจ

ลักษณะแผนธุรกิจการค้าที่พึงสร้างสรรค์

1. มีพันธมิตร
2. มีความซื่อสัตย์
3. มีวิสัยทัศน์ยาวไกล

3. แผนธุรกิจการบริการ

ความหมายของธุรกิจการบริการและแผนธุรกิจการบริการ

ธุรกิจการบริการ (service business) หมายถึง ธุรกิจที่ไม่มีสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในรูปแบบที่จับต้องได้ แต่มีภารกิจอยู่ที่การแก้ปัญหา อำนวยความสะดวกหรือตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า โดยมีรายได้หลักจากค่าบริการที่ได้จากลูกค้าผู้ใช้บริการ

แผนธุรกิจการบริการ หมายถึง เอกสารหรือแผนที่นำเสนอวิธีการแก้ปัญหาอำนวยความสะดวกและสร้างประสบการณ์ที่ลูกค้าพึงพอใจโดยมีผลตอบแทนจากค่าบริการที่ลูกค้าจ่ายให้

ลักษณะแผนธุรกิจการบริการที่พึงสร้างสรรค์

1. มีความพร้อม
2. ความคุ้มค่า
3. การตั้งราคาตามการจ่ายเงิน

หน่วยที่ 8

การจัดทำโครงการเพื่อการจัดการทุน

ไสตท์ทัศน์ที่ # 8.1 แนวคิดการจัดทำโครงการจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม

1. ความหมายและความสำคัญของโครงการจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม

ความหมายของโครงการ

โครงการจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม หมายถึง แผนพัฒนาลงทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม ที่แสดงถึงรายละเอียดวัตถุประสงค์ ระยะเวลา และวิธีการดำเนินงานที่ชัดเจน นำไปสู่การบริหารจัดการโครงการที่มีประสิทธิภาพสามารถสร้างผลกำไรสูงสุดหรือผลประโยชน์ตอบแทนสูงสุดตามที่ควรเป็น

ความสำคัญของโครงการจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม

1. ช่วยให้การดำเนินงานต่าง ๆ บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามกำหนดเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ช่วยให้การบริหารงานบรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายของบุคคลหรือขององค์กร
3. ช่วยให้ผู้บริหารมีเครื่องมือในการตัดสินใจ การกำหนดการดำเนินงานต่าง ๆ ของโครงการไว้อย่างชัดเจน
4. ช่วยลดการผลัดภาระงานและการทำงานที่ซ้ำซ้อนกัน
5. ช่วยให้การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเป็นไปอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ
6. ช่วยให้การดำเนินกิจกรรมที่มีความซับซ้อนหรือไม่คุ้นเคยประสบความสำเร็จ

2. หลักการและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำโครงการ

หลักการจัดทำโครงการจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม

1. หลักความสัมพันธ์สอดคล้อง
2. หลักความครบถ้วนและสมบูรณ์ของโครงการ
3. หลักความถูกต้องชัดเจนตรงประเด็น
4. หลักความเป็นตัวแทนของผู้รับผิดชอบโครงการ
5. หลักความเหมาะสมและประโยชน์ของโครงการ
6. หลักความเป็นไปได้ของโครงการ
7. หลักความมีจริยธรรมและจรรยาบรรณ

หลักการกำหนดทางเลือกและการตัดสินใจเพื่อจัดทำโครงการ

1. การจินตนาการ (imagination) หมายถึง การสร้างภาพในจิตใจเพื่อสร้างภาพของโครงการภายในใจให้เกิดความสมบูรณ์ก่อนลงมือเขียนโครงการ
2. การสร้างสรรค์ (creativity) หมายถึง การนำสิ่งใหม่ไปกระทำ ให้ปรากฏเป็นจริง
3. นวัตกรรม (innovation) หมายถึง การนำสิ่งใหม่ไปสู่การใช้ประโยชน์

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของโครงการจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

1. ความชัดเจนของโครงการ
2. ข้อมูลสารสนเทศ
3. เวลา
4. ความพอเพียง
5. การสนับสนุนของหน่วยงานหรือผู้บริหารหน่วยงาน
6. ความสามารถของผู้บริหารโครงการและทีมงาน
7. สภาพแวดล้อม

ข้อควรพิจารณาในการจัดทำโครงการจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

1. โครงการใหม่
2. จุดคุ้มทุนของโครงการต้องไม่ยาวนานเกิน 7 ปี
3. ผู้บริหารโครงการต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และความชำนาญในตลาดเหล่านั้นเป็นอย่างดี
4. โครงการใหญ่ ต้องมีการจัดทำงบการเงินที่ได้มาตรฐาน

ไต่ตักที่ # 8.2 การวิเคราะห์การจัดทำโครงการจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของการจัดทำโครงการ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมโครงการด้านบุคคล

1. การเตรียมเงิน
2. การตั้งเป้าหมายการลงทุน
3. การศึกษาหาข้อมูล
4. การประเมินความเสี่ยงที่เกษตรกรผู้ลงทุนรับได้

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมโครงการด้านการเงิน

1. เพื่อประเมินความคุ้มค่าในการลงทุนของโครงการ
2. เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเงินของโครงการและแหล่งที่มาของเงินทุน
3. เพื่อพิจารณาการจัดการทางการเงินของโครงการ

2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของการจัดทำโครงการ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโครงการทางการตลาด

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโครงการทางการตลาดเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ทางการตลาดซึ่งต้องคำนึงถึงส่วนผสมทางการตลาด 7P ดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์ (Product)
2. ราคา (Price)
3. ช่องทางการจัดจำหน่ายและส่งมอบ (Place)
4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion)
5. บุคคล (People)
6. การสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ (Physical evidence and presentation)
7. กระบวนการ (Process)

การวิเคราะห์โครงการทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

1. การวิเคราะห์โครงการทางด้านสังคม
  - 1.1 การวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการทางด้านสังคม
  - 1.2 ประเมินการมูลค่าผลกระทบทางสังคมทั้งด้านทางบวกและด้านลบ
  - 1.3 แนวทางการปรับปรุงแก้ไขโครงการให้เหมาะสม
  - 1.4 การติดตามประเมินผล
2. การวิเคราะห์โครงการทางด้านสิ่งแวดล้อม
  - 2.1 การวิเคราะห์ผลกระทบโครงการทางด้านสิ่งแวดล้อม
  - 2.2 การประเมินการหรือการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
  - 2.3 การป้องกัน ปรับปรุงแก้ไข
  - 2.4 การประชาสัมพันธ์
  - 2.5 การติดตาม ตรวจสอบ และเฝ้าระวังผลกระทบ

โสตทัศน์ที่ # 8.3 การจัดทำโครงการจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

1. การเขียนโครงการจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

ประเภทของโครงการ

1. แบ่งตามลักษณะผู้เสนอโครงการ
  - 1.1 โครงการที่เสนอโดยตัวบุคคล
  - 1.2 โครงการที่เสนอโดยกลุ่มบุคคล
  - 1.3 โครงการที่เสนอโดยหน่วยงาน
2. แบ่งตามลักษณะวิธีการดำเนินงานของหน่วยงาน
  - 2.1 โครงการประเภทการสำรวจ
  - 2.2 โครงการทดลอง
  - 2.3 โครงการบริการหรือจัดทำธุรกิจ
  - 2.4 โครงการสิ่งประดิษฐ์
3. แบ่งตามระยะเวลา
  - 3.1 โครงการระยะยาว
  - 3.2 โครงการระยะปานกลาง
  - 3.3 โครงการระยะสั้น
4. แบ่งตามความจำเป็นและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
  - 4.1 โครงการปกติ
  - 4.2 โครงการเร่งด่วน
  - 4.3 โครงการวิกฤตหรือโครงการเร่งด่วนพิเศษ

ส่วนประกอบของโครงการจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

1. ส่วนนำ หมายถึง ส่วนที่ให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับโครงการ
  - 1.1 ชื่อโครงการ (Project Title)
  - 1.2 ผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินโครงการ (Project Responsibility)
  - 1.3 หลักการและเหตุผล (Reason for Project Determination)
  - 1.4 วัตถุประสงค์ (Objectives)

2. ส่วนเนื้อความ หมายถึง ส่วนที่เป็นสาระสำคัญของโครงการที่อธิบายเป้าหมายของโครงการในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

- 2.1 เป้าหมายของโครงการ (Goal)
- 2.2 สถานที่ในการดำเนินงาน (Place)
- 2.3 ขั้นตอนการดำเนินงาน (Work Procedure)
- 2.4 ระยะเวลาในการดำเนินงาน (Duration)

3. ส่วนขยายความ หมายถึง ส่วนประกอบที่แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณดำเนินการ หรือแหล่งเงินทุนสนับสนุน

- 3.1 งบประมาณที่ใช้ (Budgets)
- 3.2 การติดตามและประเมินโครงการ (Project Monitoring and Evaluation)
- 3.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Benefits)
- 3.4 ตัวชี้วัดความสำเร็จ (Indicators of success)

การเขียนโครงการ

1. ชื่อโครงการ (Project Title)
2. ผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินโครงการ (Project Responsibility)
3. หลักการและเหตุผล (Reason for Project Determination)
4. วัตถุประสงค์ (Objectives)
5. เป้าหมายของโครงการ (Goal)
6. สถานที่ในการดำเนินงาน (Place)
7. ขั้นตอนการดำเนินงาน (Work Procedure)
8. ระยะเวลาในการดำเนินงาน (Duration)
9. งบประมาณที่ใช้ (Budget)
10. การติดตามและประเมินโครงการ (Project Monitoring and Evaluation)
11. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Benefit)
12. ตัวชี้วัดความสำเร็จ (Indicators of success)

การประเมินการเขียนโครงการก่อนยื่นข้อเสนอโครงการเพื่อการลงทุน

1. จุดหมายของโครงการ (Objectives) การวางแผนโครงการที่ดีจะต้องกำหนดจุดหมายหรือสิ่งที่โครงการคาดหวังตามลำดับชั้นจากสูงไปหาต่ำ
2. การตรวจสอบความสมเหตุสมผลของโครงการ (Project Design Study)
  - 2.1 การตรวจสอบปัจจัย (Verification test for Inputs)
  - 2.2 การตรวจสอบกิจกรรม (Verification test for Activities)

- 2.3 การตรวจสอบผลได้ (Verification test for Outputs)
- 2.4 การตรวจสอบวัตถุประสงค์ (Verification test for Immediate Objective)
- 2.5 การตรวจสอบจุดมุ่งหมายระดับสูง (Verification test for higher level Objective)

ขั้นตอนการยื่นข้อเสนอโครงการเพื่อการลงทุน

- 1. เขียนโครงการ
- 2. เตรียมเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง
- 3. ยื่นข้อเสนอต่อแหล่งทุน
- 4. การอนุมัติโครงการ
- 5. ชำระค่าดำเนินการและอนุมัติ
- 6. การทำสัญญาเงินกู้เงินกับทางแหล่งทุน
- 7. การรับเงินทุนจากแหล่งทุน

2. บทบาทนักส่งเสริมในการจัดทำโครงการ

บทบาทนักส่งเสริมในการจัดทำโครงการจัดการทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

- 1. ผู้นำในการนำการเปลี่ยนแปลง
- 2. ที่ปรึกษา
- 3. ผู้ถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร
- 4. เป็นนักปฏิบัติ
- 5. นักจัดการองค์กร
- 6. นักประสานงาน
- 7. นักประชาสัมพันธ์
- 8. นักวิจัยและพัฒนา